

Luceaia

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Profetari din toate țările, uniți-vă!

CAUZA PĂCII

Cea mai importantă problemă a lumii contemporane este menținerea păcii. Cursa înarmărilor, cantitatea uriașă de explozibili atomice care azi amenință omenirea cu dispariția au făcut să crească îngrijorarea tuturor oamenilor conștienți de pe toate continentele. Marșurile de protest împotriva înarmărilor sunt foarte semnificative pentru dorința oamenilor de pretutindeni ca tensiunea existentă să facă loc unui climat de destindere. În acest context internațional, atât de încordat, România a dus și duce în continuare o politică a bunei înțelegeri între țări și popoare, a coexistenței pașnice, a relațiilor de colaborare și într-ajutorare. Această politică decurge din concepția Partidului Comunist Român care acordă fiecărui popor, fiecărui stat dreptul de a-și hotărî singur soarta, dreptul la suveranitate și independență națională, dreptul la existența pașnică. În acest spirit s-au desfășurat întotdeauna raporturile României socialiste cu vecinii săi și cu statele de pe toate continentele. Politică de pace a României, inițiativa în favoarea păcii susținute de tovarășul Nicolae Ceaușescu sunt foarte cunoscute azi în lumea întreagă. În acest spirit s-a desfășurat și recenta vizită în Turcia a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, vizita în cadrul căreia s-au stabilit relații de colaborare între cele două țări. Această vizită a scos în evidență, încă o dată, nevoia acută a popoarelor de a-și întinde mâna, de a soluționa pașnic existența de război, exemplul viu al unui mod prietenesc de a fi într-o lume tensionată de conflicte, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Turcia vizită atât de fructuoasă pe mai multe planuri, a stărnit un fior și așteptat ecou în toată țara. Zeci de telegrame au măturat adevărate întregul popor român în înțelepciunea politică de strângere a raporturilor cu alte popoare și țări, la consecvența politică de colaborare, politică de pace, prin esența ei se situează împotriva escaladării militare.

nomice ale țării, exprimă grăitor modul în care programul Partidului Comunist Român a înțeles importanța revoluției tehnico-stiințifice, modul în care această revoluție tehnico-stiințifică devine o componentă importantă a dezvoltării și progresului social în România. Mașinile, uneltele, produsele comerciale românești impun prin gradul de deosebit al execuției, prin gradul de competitivitate ridicat, ceea ce arată că România intră în rândul țărilor capabile să ofere omenirii produse de cel mai înalt nivel. Această dorință de voință de integrare în marele proces de schimburi economice și comerciale al lumii sunt expresia adevăratei năzuințe de a trăi cu subliniind în pace și bună înțelegere. Declarațiile reprezentanților străini la acest Tîrg internațional, ajuns la a XIII-a ediție, confirmă rolul și importanța unor asemenea inițiative în dezvoltarea legăturilor dintre țările socialiste, dintre țările celor două mari sisteme economice și politice ale lumii de azi. Aceste declarații constată gradul de dezvoltări la care au ajuns țările până mai ieri neindustrializate și semnaleză și ele posibilități din ce în ce mai largi ale colaborării și necesității acestora.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au deschis această expoziție și au vizitat-o, subliniind și prin acest gest dorința României de a se afla în rândul țărilor deschise oricărei propuneri de colaborare și de pace. Umanismul politicii promovate de România, Partidului Comunist Român și de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal este expresia unei gândiri sociale și politice consecvente, a unui nou nivel de înțelegere și dorință de colaborare și dezvoltare a lumii contemporane, dezvoltarea României socialiste, cu gândul la un viitor mai bun, la un viitor fericit. Aceste evenimente cîte altminteri, stătamini nu fac decât să confirme încă o dată o linie consecventă de mare prestigiu a politicii românești pentru pace.

În această serie de manifestări care demonstrează o viziune superioară asupra raporturilor în lumea de azi se inseră și vizita pe care președintele Republicii Socialiste a Uniunii Birmarce, San Yu, împreună cu doamna San Yu, o fac în România, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Această vizită ca și convorbirile care vor avea loc, la cel mai înalt nivel, vizează stabilirea unor raporturi de perspectivă pentru ambele state, stabilirea unor colaborări bilaterale în interesul ambelor țări și popoare, în interesul cauzei păcii și cooperării internaționale. În acest sens, poporul român s-a întins pe înaltul oaspete cu sentimente de stimă și prețuire, adresându-i tradiționalul „bun venit” pe pământul României.

Luceaia

FILMUL „MOROMEȚII”

Radicalitatea viziunii

fără îndoială, „Moromeții” filmul se impune cu forța iradiantă, grea de semnificații a unui eveniment de artă și cultură. Acum, după ce s-a înregistrat „verdictul” primelor critici de presă (neobișnuit pentru un film alb-negru, douăzeci și cinci de ani), la concursul de filme „Moromeții” are succes, ca lucrurile stau așa și nu altfel. Cum altfel? Cum s-a întâmplat în o dată în cinematografia noastră, cînd deplin-găne soarta unor copodopere ale literaturii române transpuse pueril, simplist, inadecvat, dacă nu chiar denaturate pe ecran, multumindu-ne a observa de fiecare dată, cu regret, că cineștii noștri au mai trecut pe lângă o sursă fără a se opri să o valorifice. Mai puțin se comenta faptul că sute de mii de spectatori rămîn cu acea imagine falsă în memorie, unii poate nemaiajungînd niciodată s-o confrunte cu opera literară inspiratoare. S-a acreditat astfel în mod-cronat ideea (care, firese, a cîștigat teren mai ales în rândul scriitorilor) că nu s-ar sta în puterile artei cinematografice, specificului ei, să capteze fluxul narativ al unui roman de pildă, finetea analizei, a notației fiind sacrificată fatalmente în favoarea acțiunii, a mișcării exterioare. Marin Preda însuși era sceptic în această privință și dacă judecăm doar după cele câteva tentative de ecranizare a literaturii sale vite de-a lungul anilor — deci nu acestea sînt exemplele cele mai flagrante într-o atare discuție — am fi puț să-i dăm dreptate. Discuția despre ecranizări este veche dar încă, exact cînd în planul concretizării părea să fi intrat într-un punct mort (în plan teoretic s-au înregistrat între timp lucrări tot mai docte), exact cînd ne reamăsem că a considera cele citeva repere — „O noapte furtunoasă”, „Moara cu noroc”, „Padurea spin-zurătoare” — ca accidente ferice, filmul lui Stere Gulea re-actualizează discuția în chip polemic am spune, chiar dacă regiilor declară a nu fi avut decît o singură preocupare, aceea de a se pune în slujba cărții, încercînd să o transpună „cît mai fidel, în spiritul ei”. Sămînța de polemică e implicată, ca întotdeauna în cazul unei creații autentice. În spirit moromețian, regiilor vrea parca să spună: „Domnule, eu am făcut un film „Moromeții”. Acum e sarcina altora să vadă ce și cum”.

Nu ne îndoim, despre filmul acesta se va vorbi încă multă vreme. O primă constatare: involuntar sau nu, filmul „Moromeții” dă o replică artistică filmelor cu subiect din lumea satului românesc. Dacă prin romanul „Moromeții”, Marin Preda vorbește despre țărani cum nu se mai vorbea la el (opinie acreditată în critica literară), îndrăzîm a spune că prin filmul „Moromeții”, Stere Gulea face aceeași operă de pionierat dînd cel mai bun film psihologic țărănesc din cinematografia noastră.

Și nu e vorba aici doar de acea mult invocată

autenticitate a mediului țărănesc, a comportamentului, a rostirii replicilor, lucruri deosebit de importante (creațiile — de excepție — actoricești, scenografice ale machiajului și ale coloanei sonore, cutându-se a fi analizate pe larg la acest capitol, cu atât mai mult cu cît viziunea idilicizantă, folclorică asupra satului românesc pare să se fi generalizat în producțiile cinematografice ale anilor din urmă), ci de o autenticitate de substanță. Impactul de vizionare al filmului „Moromeții” rămîne pe același teren al adevărului esențial, care tulbură și incită la reflecție precum cartea la apariția ei. Personajul de pe ecran — în intruchiparea magistrală a lui Victor Rebengiuc — este chiar Moromețe cel fîrsoș, „personajul cel mai viu al prozei noastre postbelice”, cum îl numea un critic literar. Personaj a cărui dramă ne interesează și ne implică și azi în cea mai mare măsură. Altminteri, de unde senzația de copie-sitoare emoție, de tristete, pe care filmul o acumulează în partea a doua, pe lângă interogația din final? Filmul „Moromeții”, spre deosebire de alte filme „frumoase” pe care le uși repede, sau care te lasă perfect indiferent (nimic altceva decît „aspectacol”, divertisment sau în cel mai bun caz „exercițiu stilistic”), te obsedează încă multă vreme după ce l-ai văzut, iar o re-vizionare nu face decît să întîrsească prima impresie — atât în emoție, cît și în plăcerea „contemplării” de această dată a travaliului artistic, a subtilităților.

Parafrazîndu-l pe Marin Preda dintr-un cunoscut articol „despre evaziuni, literar și socialist”

Roxana Pană

Continuare în pag. a 3-a

ATITUDINI

Maiorescu și Eminescu

lectura Vieții lui Titu Maiorescu de Z. Ornea (vol. I-II, C.I.R. 1986-1987) mă obligă să observ că s-a stabilit în privința mentorului Junimii un adevărat canon biografic consistînd din rețetarea pînă la istov a unui anumit număr, relativ fix, de date. Este o cercetare livrescă, și aceasta a lui Z. Ornea, o migrație a informației și comentariilor dintr-o carte într-alta, muncă de nișă, o condiționare ce continuă tăvăriile biograficilor vechi, vetuste, făcute parca de dragul de a înșirui acele *difficiles nugae* („dulci nimicuri”, cum traduce Eminescu) ce roșesc în jurul marilor probleme ca niște praguri concentrice, nesfîrșit de multe, puse însă în decer artificial, neducînd spre un înăuntru, zînzind ele inelele a se institui în probleme.

Z. Ornea este atât de „familiar” cu jurnalul lui Maiorescu, de pildă, încît citează din el cu greșeli (uneori, grosolane și nu gramatică germană voia s-o traducă tînrul Maiorescu, ci pe cea grecească, etc.), își aduce la noie de subol ale editorilor, preia traducerea românească a lui Liviu Rusu pentru textele germane amendînd-o pe lei, pe colo în mod tactic. Cred că familiaritatea excesivă — ce duce la adevărate erori filologice — rezultă din frecventarea îndelungată a cărții, pînă la comunism cu ea. Cred că această truedă este, apoi, rezultatul evitării altor surse

În inima muntelui

evident, directorul Ștefan Pop nu are azi timp pentru mine. A, nu mă refuză! E un om prea fin pentru un asemenea gest, a cunoscut, începînd cu „Tara Lotruului” (carte și cititorii destui reporteri, pentru a stabili cu ei o tainică și trîncă stare de comuniune. Vorbeste cu mine, căutîndu-mi casa, salopeta. Toamna s-a terminat străpungerea de la putul castelului de cehilibru, sînt niște probleme, au venit cîteva delegați, de cîi nu duce Antușca „Bistra — Poiana Marului” niciodată liberă. Măstina așteaptă afaa, fără nici un loc liber pentru reporter. Face și o asemenea situație parte din riscurile și, să le zicem așa, bucuriile meseriei. Într-un timp, directorul Pop s-a și echipat pentru subteran, încă de aici, din biroul său de director, și imi cere să fiu clar și concis, înainte de a mă trimite el la niște băieți tineri, demni de toată ispravă și lauda. Totuși, încerc, sondînd terenul cu o întrebare, cum să sîpa în roca ajutîndu-te de o foreză.

— Știi, mă interesează drumul epelor, adîncul. Se prezintă cumva acolo ceva eveniment acum, sau în noiembrie, în zilele premergătoare Conferinței Naționale a partidului?

Sobru și exact, ca un încercat inginer constructor de hidrocentrale ce este, elegant ca un gentleman în salopetă acum, directorul Pop zăbeste abia perceptibil, în timp ce coborîm pe scările cochetului sediu al antrepriei din Caransebeș, în fața cărții, constructorul au dus și amplasat cîteva uriașe pietre semănînd cu niște stîlpi.

— Eveniment? Cîte vrei. De fapt, pentru noi, constructorii marilor obiective, fiecare zi, fiecare nouă respectare de termen intermediar, în drumul spre termenul final, adică punerea în funcțiune, constituie evenimente, ce se înscriu în cronica inimii și vieții noastre. Cum altfel poate fi, cînd trebuie să sîpăm o cale de 120 de kilometri în munte, pentru ca apele

să producă lumină și în Munții Banatului, ca în altă muntă din țară? Mergeți la Ioanțescu, la Turnu Ruieni, că vă deslușește el evenimentele și arta adîncului — mai apucă să-mi spună directorul, înainte de a pleca mașina și a mă lăsa în seama unui dispecer.

Ajung astfel la Ruieni, cu o carosată, înaintînd zmeuc printre minunile și liniștea colorată, opulentă, a toamnei, trecînd printre livezi înroșite de mere și care domoale cu fin. Aici Iacob Pirvulescu, șeful brigăzii, e în concediu, iar Lucian Dima, tînrul inginer constanțean cu mustăcioară, s-a transferat la Cernavodă. Dar în receptorul înmănat de secretară, căreia îi incredințasem deruta și nesansa acestei zile, izbucnesc deodată o altă voce cunoscută, ca un izvor inspirîndu-și încredere.

— Vin imediat — mă asigură inginerul Oliviu Ioanțescu.

— Știi, eu as vrea să cobor în subteran — adaug, ezitînd parca temător să nu fiu refuzat.

— Pînă ajung eu, vă și puteți echipa.

— Abia cînd mă văd, și nu-mi vine să cred că sînt eu, în cizme și cu casca albă, pe care o port cu o secretă mîndrie, convins că nu prea o merit, după ce gustăm din gustoasa hrană caldă

Nicolae Sîrbu

Continuare în pag. a 6-a

Antologia Luceaia

Poetul și Patria

Gura mea rostește cuvinte de Dunăre, cuvinte care privesc. Ziua e patria soarelui. Te iubesc — strîgă frunza

copacului ei. Te iubesc. Cîneva rostește cuvinte de Dunăre, cuvinte care privesc.

Tu amintire neîmplătită, tu fructul meu nevăzut, fiul ochiului meu, fiul auzului meu, rezămă-ți timpla de scut,

tu amintire neîmplătită, tu fructul meu nevăzut.

Atomii vremii se-ndrăgostiră. Soarele e-adevărat, ora palpită, forme respiră spațiul pasionat. Prea fericit fie sinul de lîră care m-a alăptat.

Gura mea rostește cuvinte de Dunăre, cuvinte care privesc. Văzul e patria ochiului. Te iubesc — strîgă inima

singelui ei. Te iubesc. Gura mea rostește cuvinte de Dunăre, cuvinte care privesc.

Cezar Baltag

PREZENȚA TINĂRULUI SCRITOR

Romantism temperat

Voce reprezentativă a poeziei de limbă slovacă din România este aceea a lui Andrej Ștefan, a cărui recentă antologie („Rostul întrebărilor”, ed. Facla 1987), ilustrînd preferențele autorului, păstrează ceea ce se poate socoti că e durabil dintr-o creație altfel nu de tot parcimonioasă. E iniția selecție apărută în românește (cu traduceri întreprinse de Ivan Miroslav Amburo, Corneliu Barborică și de Andrej Ștefan, poetul arîndu-se, așadar, apt de exprimare subtilă și în limba română), valoarea ei fiind în afară de discuție cîci este sigur că avem de-a face cu un liric profund și inteligent, modern cu temperanță, ascultînd de o tradiție care pune în contact dimensiunea română cu aceea slovacă. Totul conduce la încheierea că, din șase culegeri de poeme (apărute pe întînderea a zece ani, din 1977 și pînă azi), Andrej Ștefan a reținut lamura și o examinare amănunțită confirmă această impresie.

Nimic nu me împiedică a socoti poezia „slovacă” a lui Andrej Ștefan drept un act cu organicitate, mai cu seamă că legăturile dintre român și slovac sînt, istoriceste, indesjuns de strîns și arată de la un punct încolo, în conștințință reciprocă și o îndemare, în măsuri analoge, către identitate națională, respingînd prin aceasta represiunea habsburgică. Aceste forțe centrifuge (care nu-s doar românești și slovacce, ci și croate, sîrbe, polone și

aparțin deopotrivă Cehiei și Boemiei) aparțin esteticului romantismului și năzuinței inevitabile către specificitate, acest „romantism” rimînd dimensiune fundamentală în aceste culturi cu proiect regăsit trîziu. Poetul e, de aceea, un romantic de tot inteligibil în mediul românesc și un modern situat de proporții, care adera la evoluția treptată și unitară. Romanțismul e, spre a exemplifica, declarata lui poetică, aratînd o direcție nesupărătoare cîci participarea afectivă și profundă și la forme armonioase. „Se spune că poezia mea, la mine acasă, umbliă / fără zorzoane, precum adevărul. / Se spune că poezia mea este puternică și sănătoasă numai în apa precursată a izvoarelor din care se adapă / chipurile patriei mele. / Se spune că poezia mea nu se transformă în scrum nici în flăcările răuvoitorilor, pentru că ochii ei sînt / brățelele trude ale cititorilor mei, gurile lor de / grîji brizdate / Se spune că poezia mea este mărunțită, pentru că ea vă vorbește / în limba unei mici naționalități, că eu nu știu să-i zăbor în lume... / Se spune, dar eu, în ciuda acestor vorbe, acasă, scriu încă o poezie despre patria mea. Impresionantă e încă înainte de toate, sensibilitatea tradusă în imagine fără a o complica pe aceasta și totuși căpătînd distincție și înălțîndu-se de la expresie concretă.

Artur Silvestri

Continuare în pag. a 6-a

CRAIOVA

Sînt în orașul Bănei. Azi dimineață am nămară peste oțet de nune de bani ai Craiovei, stăpîni aici un sfert de mileniu pînă după Brăncoveanu.

În documentele emise de voievozii din secolele de la București sau Tirgoviste, locul înfi după mitropolitul ce cuprîndea adesea mai multe domnii, cum este Theodosie de Vestem din Transilvania, banul Craiovei este cel dintîi sub pecetea domnească.

Dar acum vorbesc despre epoca lui Constantin Brăncoveanu, aici în bănie, într-o frumoasă sală cu rezonanță iar în jurul lui Constantin Brăncoveanu ca și Testamentul lui Ștefan cel Mare. Le poți ugha în somn în liniștea absolută ce s-a așternut peste noi.

Ce-i puterea civiltății, ce splendoroaze zăce și în limba asta românească! De-a ne strînge loialtă, de-a fi uniți în cuget și simțiri, de-a tre-măta și-a lăcrima și-a suride în hohote, de-a ne bucura și inobila și înălța sufletește, de-a ne și lăcrăma și-a suride în hohote, de-a ne și edificator într-o mai multă viață, de-a ne și omeni în toată firea cuprînsi în acea datorie sfîntă de-a alcătui ființa unui neam fată de care multe sînt virtuțile ce trebuie să ne însușească inima și gîndirea generație cu generație.

Poate astfel erau și grecii vechii Elade în fața amfiteatrelor lor pînă cînd Sofocle și Pindar aduceau în cuvînt faptele ce nu murit pentru patria lor, nu se poate să fi fost altfel, iar dacă sărbătorile cele mari, în Bizanț, Imnele

Ioan Alexandru

Continuare în pag. a 6-a

În pagina a 3-a

MOROMEȚIAN

MODERNITATEA INTERPREȚĂRII

- Semnează: ● Victor Rebengiuc ●
- Dumitru Dinulescu ● Ilie Bădescu ●
- Alexandru Horia

CRONICA LITERARĂ

ȘTEFAN DIMITRIU:

«Tineretea lui Bogdan Irava»

Ștefan Dimitriu a debutat în 1971 cu schițele (Dumrul ca palmă) trecând apoi la roman (Trapez, 1972), pentru ca după un intermezzo reportajesc (Tara lui Scanderberg, 1973, și Dealuri la Prut, 1977) să revină la roman. Existând în literatură de unul singur (adică fără să se revendice de la vreo „școală” sau de la vreun cenzor, numele lui n-a avut circulația la care calitatea cărților lui îl duce dreptul. Atât reportajul cit și proza sunt ale unui observator pătrunzător, fugind de fațte nesemnificative și de cuvinte inutile. O arhitectură atentă controlează materia cărților lui Ștefan Dimitriu, care produc efectul lucrului îndelung meditat.

Romanul Tineretea lui Bogdan Irava evidențiază această calitate într-o construcție românească solidă și sobră a cărei sofisticare este atenuată tot timpul de autenticitatea vieții cuprinsă în carte și de siguranța tăieturii compoziționale. Tineretea lui Bogdan Irava este o carte plină de fapte, o carte care se poate povesti. Un tinăr procuror nimereste undeva în provincie, cam la douăzeci de ani după sfârșitul războiului, și trăiește o experiență care-i depășește pentru început puterile de înțelegere și de împotrivire. Cînd se înțelege și se face desăfușarea evenimentelor îl scutește de condiția de erou. Intrigile se dezleagă de la sine, iar cercul amenințător care se strînsese în jurul lui se desface. Dar aceasta nu este povestea cărții în care intră multe personaje și situații, asupra cărora autorul, ca orice romanțier inteligent, insistă, constituind din ele romanul propriu-zis.

Tineretea lui Bogdan Irava este o carte despre anii cincizeci, iar experiența lui Bogdan Irava reînnoiește din alt unghi povestea acelor ani. Figura principală este Amiralul, omul omnipotent al locului, cel care-i va domina și pe Bogdan Irava, încercînd să-i facă din el uncaia lui. Urmează ca Bogdan Irava să fie integrat și asimilat infrastructurilor gregare exist-

ente, să devină un om al sistemului constituit, conceput și dirijat de Amiral. Pasivitatea tinărului, înocințea reacției lui dau impresia că operația va fi reușită. Bogdan Irava renunță, sub presiunea autorității a Amiralului, la ideile justițiare pe care voia să le pună în aplicare și începe să acționeze conform sugestiilor și amenințărilor primite. Aici o singură inițiativă și voință prevalează: aceea a Amiralului. Acesta este șeful și îl hotărăște totul. Bogdan Irava devine prin pasivitate preferatul Amiralului. Dar împotriva lui și cer să lasă din inerție.

Uitului colț de lume intră în treptate datorită unui șantier. Vin oameni noi, între care se profilă șantierul, om intr-adevăr cu totul nou în comparație cu Amiralul și echipa lui. Horga trebuie, deci, compromis și în această direcție se pune la cale o adevărată cabală în care sînt implicați mai mulți executanți. Mîna dreaptă a Amiralului, locotenent-colonelul Banu, va fi regizorul acestei intrigi. Lui Bogdan Irava i se atribuie un rol în acest complot și se consideră că el l-a acceptat. I se distribuie unul și Cleopatra, femeia usoră și „fatală” a locului. Acțiunea capătă un aspect tenebros. Romanul Tineretea lui Bogdan Irava are un suspans moral: va accepta Irava rolul? Se va lăsa ganțat, intimidat? Va câștiga echipa Amiralului această bătălie?

Rolurile repartizate sînt clare și simple, portretele apăsător devenite. Rămîne de văzut ce va face Irava. O enigmă este și Horga. În jurul său se clădește, de fapt, cartea care trăiește pe două etaje compoziționale. Stratagema Tineretei lui Bogdan Irava este ca în multe romane, vechi și noi, jurnalul. Bogdan Irava ține un jurnal. Experiența pe care o trăiește este copleșitoare și pentru a se clarifica, tinărul procuror o încredințează hîrtiei. Nu este o simplă depozitie, ci o confesiune, mai mult decît atît, un examen moral.

ION IUGA:

«Povara umbrei»

Imaginea unui Ion Iuga (pătrund neos- tolu de dealurile Marmăției și în alte locuri mai puțin tradiționale), elibe- rîndu-și cum se spune — pler și pare pretensios, un fapt de istorie literară. Cel puțin volem să-l urmărim (Binecuvîntata civilizație, Iteștea din vis, Casa poemelor) acce- ditează o altă ipoteză a poetului, sensibil di- ferită de aceea pitorească și etnografică. Se pare că și „experiența indiană” transparentă în Casa poemelor, alături de activitatea de tra- ducător, de adaptare progresivă la ritmurile citadine și de cine știe ce imponderabile (să lăsam, totuși, seriozitatea dreptului la imponderabil), au marcat serios modul emisiei lirice, nu chiar pînă la o face post-modernă, dar modernizînd-o evident. Nu vreau să spun (fe- rească...) că poetul își uită obșirile, care con- tinuă să fie o temă fundamentală a poeziei sale, însă chipul exprîmării, al evocării spațiu- lui maramureșean este acum altul. Diferențele sînt în primul rînd de natură poetică. Ace- stele emfatic de tălădată și șterg, cedază în favoarea melancoliei învaluitoare, spațiul original este văzut acum procesual, ca treaptă într-o biografie mai complexă, evocată în to- nuri biagiene (... „roșile-mi poartă-n auz / rememorînd peșteră albite de vîntul dealuri le- gate-n nule și turme de oi / coborînd negri- dutele taine / în respirația mea tremurată // singur înfăcșorată mirare / tînd muntele / și umerii simîndu-î arzind de rădăcinile pădurii / în creșterea / pe chipul meu plecat spre amurg să-nverzească simț ritul de copărire și sopri- lele din otavă / mișcîndu-mi tălpile prin că- mașa de întineric / în goana acestui sarpe me- talic / prin abia vîrstei... (Din Prin lunelul Drăgușan)). Efortul (vizibil la nivelul întregului volum Povara umbrei) este acela de interiori- zare. Lumea de din afară este „înădușă”, tre- cută prin filtrele unei sensibilități acute și re- trădită apoi ca imagine intimă, deloc expozi- tivă, ci conservînd un mister indelicabil. O su- ferință neștiută („o boală în strune” — spune Blaga) transpare, dincolo de cenzura metafo- rică, în poezia din Povara umbrei, dimpreună cu voința deslușită de dăruire, prin cîntece, către semenii. Dar cîntecul (poezia) ca și la Blaga (nu în întimplător, un poem se numește Cîntecul spor- tînd lumina umbrei) nu elucidează decît altfel, înseamnă adîncire și asumare a misterului existențial și, la Ion Iuga, apropierea de neff- ință: „Lumina zilei curge prin mine în cîntec // un cîntec ostentiv surd / rugina o simt la în- cheieturi / la țîșna ușilor mele / prin ele mă preambul într-un duel cu umbra și urma / sin- geră ca o rană deschisă // un cîntec ostentiv surd / sîntîtoș de-aș fi precum păcatul / aș face să răsară spîni din urma pașilor / să-ți lu-

mineze chipul // spîni trandafirilor // un cîntec ostentiv surd / sporînd lumina umbrei / pe vîntul unui spin / sunt în stare să dorm // cu cîntecul ostentiv”.

Sub acest semn, al „marilor treceri”, stau poeziile din volum care ipotestază starea de acum a eului liric, ca rezultat a intersticiilor, în simbul reflexivității, a trecutului și prezentului. Simbolul dominant și polivalent este umbra, conținînd sensurile tainei, limitării și morții, care împregnează fiecare reprezentare poetică. Trecutul este — așa zicînd — prezent prin evocarea părinților, precum și a vîrstei copilă- rii și adolescenței, în spațiul geopoetic al nordului. De obicei, tonul acestei poezii este nos- talgic, sentimental, fără mari lamentații, ca și cum o lacrimă iută în colțul ochiului este pe- pede stearsă, lăsînd doar privirea ușor încoace- vîrului. Toate aceste definiții, învaluite, des- gînd în metafore revelatorii, mîrturisesc cre- dința profundă în puterea cuvîntului poetic de a da sens existenței, de a modifica existența și de a influența. Dar, pe lângă toate acestea, căreia Ion Iuga îi dedică un poem excepțional, de o puritate cristalină a simțirii, lipsit de am- biguități, decise ca o ghilțină în mișcare: „Cine leagă razele între grăți și împușcă verbele / în cătușe de inox împușcă părinții în cătușe legați / cine asmută cîinii pe-un cuvînt din Limba Română / își alungă de la cină mama în Intu- neric / cine interzice rostirea în Limba Română / a nămal două cuvinte / își ucid ambii pă- rinți / cine leagă de la gură și împușcă / curvîntele între grăți strîvindu-le / la stîlpul familiei și sortii să piară // cine leagă viața cu- vîntelor între grăți / magia respirației tainice lor visare / își împușcă părinții legați în că- tușe / își leagă părinții la ochi și îi împușcă (Oda Limbii Române).

Veritabile bijuterii, cu iubirea — patră pre- țioasă strălucînd viu în montura amintirii, reu- șește Ion Iuga în poezia erotică, celălalt sprî- jîn, care micșorează „povara umbrei”. Distan- țul și senzualul se contopesc în substanța poemului, topește la temperatura înaltă a sentimentului. Delicetele este dominantă muzicală a acestor inimi către iubite, imaginată într-o irenitate vaporoasă, ca semn al deziderabilului, spre care aspiră sufletul tînjind de iubire. Nimic frust aici, totul nuanțat în semitonuri și transfigură- ri în registrul sugesiv, ca o sfîndă „dieră” adușă frumuseții ce risipește tenebrele: „De-adevăratele nu ești / cum cerul nu-î dăc- tînd golul ochilor / și casă de aer în care razele-și vopsesc aripa // de-adevăratele nu ești / cînd alergîși în urmă cărări de vîd / unde vîzui- tă nîc un cîntec și mă strîvesc / mîntăreașă nîpîi fulgundu-ți pe glieze // de-adevăratele nu ești / nu crezi în vise cutii cu dulci nîmiciuri / pentru școlarii care încă nu rostesc tot alfabete- ul // nîmal în lumina singelui tîu stăruie cre- dință / și te văd așezată în lărbă // și covorul te rîvesc cu minciuna lumii de sus / rîzi / sîni de mugur se-aprînd // și înfloresc cîm- pul / iarba să ne acopere / de-adevăratele nu ești // totuși (Iarba).

De la un volum la altul, poezia lui Ion Iuga devine tot mai mult univers poetic, cu perso- nalitate distinctă. Povara umbrei este cea mai valoroasă carte a sa de pînă acum și un reper în poezia românească a acestui deceniu.

Valentin F. Mihăescu

REMEMORĂRI

Piliuță, așa cum îl știu

evivant și în continuă mișcare așa cum l-am cunoscut, în urmă cu peste douăzeci de ani, la fosta crîmă de lăină a boemei bucareștene, Podgoria. Avea masa lui la noi știu prin ce noroc am fost acceptat în preajmă-l. Era gardat de doi artiști cu figuri destul de impresionabile. Păcă (tîrziu) țarina usoră ca o frunză și caricaturistul Nuni Anestin. Primul părea reîncarnarea lui Rasputin, celălalt semăna cu un gangster din vremea prohibiției. Nici eu nu aveam o figură mai blîndă și, în ciuda sfîrșitei mele aparente de provincial adaptat în capitală, mi-am dat lîrle arama pe față ajutat și de câteva pahare de vin și, după o discuție artistică, întrebîndu-mă ce și cum e subsemnatul, ne-am împăcat și-am devenit prieteni.

Acum Piliuță seamănă cu Anthony Quinn, are

spînoane la fel de înzăpezite și aceeași mișcare veselă și neastîmpărată.

Artist de inconfundabil talent, colorist subtil și desenator rafinat, Piliuță ține casa deschisă la neartști, a fost spațiu într-o noapte de „niste găinări”, cum îl numește grașelul și amuzîndu-se. De ce găinări? îl întreb eu. Păi cum să nu fie găinări, îmi răspunde, cînd neorocii nu s-au stîns de nici o schiță, de nici un desen, de nici un tablou? Sîți ce-au luat? Un tranzistor hodogorit care nu mai funcționa de nu știu cîți ani.

Am mai văzut doi cai pctici de Piliuță, doi cai înhămați la căruță, stînd pe o stradă perfec- tă și așteptînd resemnați în dreptul unei coșmelii pe care scrie „Biri”. Și un Don Quijote am văzut, călare pe iapa lui avînd în loc de potcoave o coroană regală stilizată. Și un grup de balerine am văzut, liane șerpuitoare, abur

Primul etaj al cărții este cel al faptelor pro- priu-zise, al desfășurării epice nude. Trava ac- ționează, înțîneste oamenii, rezolvă probleme, judeciare, se confruntă cu situații noi și deli- cate. Cel de al doilea etaj este cutia de rezonan- ță a primului. Faptele nu sînt doar înre- gistrate. Aici apare comentariul lor, firul mediativ care analizează faptele, dirijează ochiul și mintea cititorului. Jurnalul lui Bogdan Irava este jurnalul unui om care se simte cul- pabil: știe că trebuie să reacționeze, dar in- firize s-o facă. El are rostul să explice perso- najul, să-și justifice ezităriile. Altfel-zis, Bogdan Irava nu este un erou, ci un om trăit de istorie pe care evenimentele l-au scot la analist bun. Dar Irava este un mășor și un analist bun. El vede dincolo de coaja întâmplărilor și-și dă seama de semnificația lor. În sfîrșit, atunci cînd prietenia pentru Horga îi este pusă la grea în- cercare, se hotărăște să acționeze. Impresia este a unui timp lung, dar acesta este efectul dilă- țării cu înțînerea prin analiză. Ștefan Dimitriu stăpînește foarte bine formula românească pe care și-a propus s-o execute. El acordă multă atenție acestei suprastructuri a romanului care înseamnă de fapt adnotarea și comentarea firului epic principal. Ea funcționează ca un sis- tem de lentile și oglinzi menite să amplifice și să reproducă faptele, constituind năma reman- ență a romanului. Caracterul intelectual, moral al scrierii vine din permanenta dezbateră (jos — întâmplările, sus — examenul lor), identică cu refuzul de a se îneca în fapto- sitate. Acest etaj este și cel care dă tonul cărții, stabilește în bună măsură atmosfera sumbră, aproape tenebroasă a romanului. Desi aici se precizează semnificațiile, deși perspectiva cărții este foarte clară datorită acestei viziuni expli- citante, anvelopa ideatică a cărții riscă să-i de- parteze de realitate. În acest sens, am impresia că acordată punctului pe i. Romanțierul ecoului epic paralizază adesea pe romanțierul veritabil, adică cel de al doilea etaj al roman- ului se extinde uneori dincolo de limitele pe care le permite primul nivel al cărții, cel strict epic.

Acest Ștefan Dimitriu, cel din primul etaj al romanului, este, de altfel, cel care dă forța cărții. Observația este acută, faptele vii, portretele autentice, intriga convingătoare. Cîteva figuri se detașează cu pregnanță: Amiralul, Cleopatra, Matei etc. Romanul este romanul propriu-zis, căreia autorul îi surprinde pe cel de al doilea. Era acesta cu adevărat necesar cărții? În concepția lui Ștefan Dimitriu, da, cu obser- varea că uneori începe să trăiască în sine, creîndu-și o autonomie față de celălalt. Este o formulă românească la fel de valabilă ca orice altă cu condiția echilibrului în realizare. Ce ne face să subliniem un anume decalaj, în parte volt de prozator, este înzestrarea acestuia pen- tru proza de observație, de autenticitate, care în sine nu are nevoie de accesorii (la care ape- lează de obicei autorii lipsiți de reală vocație artistică). Despărțite de realitate, în această, cele două „romane” ale lui Ștefan Dimitriu sînt însă strîns împletite într-o compoziție epică plină de suspans psihologic și moral. Tineretea lui Bogdan Irava este o carte superior con- cepută și scrisă, cartea unui prozator de vocație și profesionalitate.

M. Ungheanu

niste bufnite albe-mi afirmă pe mîini / prin în- tuncate orașe / încerc să le vînd // tirgoavei fără umbră / se-nghesuie ca-ntr-o arenă / de circ / fără ca nimeni să-mi sumpere-asteie / de- ce / și cum o lacrimă iută în colțul ochiului este pe- pede stearsă, lăsînd doar privirea ușor încoace- vîrului. Toate aceste definiții, învaluite, des- gînd în metafore revelatorii, mîrturisesc cre- dința profundă în puterea cuvîntului poetic de a da sens existenței, de a modifica existența și de a influența. Dar, pe lângă toate acestea, căreia Ion Iuga îi dedică un poem excepțional, de o puritate cristalină a simțirii, lipsit de am- biguități, decise ca o ghilțină în mișcare: „Cine leagă razele între grăți și împușcă verbele / în cătușe de inox împușcă părinții în cătușe legați / cine asmută cîinii pe-un cuvînt din Limba Română / își alungă de la cină mama în Intu- neric / cine interzice rostirea în Limba Română / a nămal două cuvinte / își ucid ambii pă- rinți / cine leagă de la gură și împușcă / curvîntele între grăți strîvindu-le / la stîlpul familiei și sortii să piară // cine leagă viața cu- vîntelor între grăți / magia respirației tainice lor visare / își împușcă părinții legați în că- tușe / își leagă părinții la ochi și îi împușcă (Oda Limbii Române).

Veritabile bijuterii, cu iubirea — patră pre- țioasă strălucînd viu în montura amintirii, reu- șește Ion Iuga în poezia erotică, celălalt sprî- jîn, care micșorează „povara umbrei”. Distan- țul și senzualul se contopesc în substanța poemului, topește la temperatura înaltă a sentimentului. Delicetele este dominantă muzicală a acestor inimi către iubite, imaginată într-o irenitate vaporoasă, ca semn al deziderabilului, spre care aspiră sufletul tînjind de iubire. Nimic frust aici, totul nuanțat în semitonuri și transfigură- ri în registrul sugesiv, ca o sfîndă „dieră” adușă frumuseții ce risipește tenebrele: „De-adevăratele nu ești / cum cerul nu-î dăc- tînd golul ochilor / și casă de aer în care razele-și vopsesc aripa // de-adevăratele nu ești / cînd alergîși în urmă cărări de vîd / unde vîzui- tă nîc un cîntec și mă strîvesc / mîntăreașă nîpîi fulgundu-ți pe glieze // de-adevăratele nu ești / nu crezi în vise cutii cu dulci nîmiciuri / pentru școlarii care încă nu rostesc tot alfabete- ul // nîmal în lumina singelui tîu stăruie cre- dință / și te văd așezată în lărbă // și covorul te rîvesc cu minciuna lumii de sus / rîzi / sîni de mugur se-aprînd // și înfloresc cîm- pul / iarba să ne acopere / de-adevăratele nu ești // totuși (Iarba).

De la un volum la altul, poezia lui Ion Iuga devine tot mai mult univers poetic, cu perso- nalitate distinctă. Povara umbrei este cea mai valoroasă carte a sa de pînă acum și un reper în poezia românească a acestui deceniu.

Valentin F. Mihăescu

VIATA CĂRȚILOR

POEZIE

POEZIA CA SPAȚIU EXISTENȚIAL

fel cuprind selecții din poeziile publicate în volume, un ciclu de inedite, notă bio-bibliogra- fică și un glosar de referințe critice.

Cu excepția a trei volu- melle pentru copii, Ilie Măduța și-a selectat, în volumul Aur și scrum, poezii din celelalte volu- melle publicate de la Co- rabia autohtonă (1989) pînă la Albasira, putere a lirei (1994). Cele trei- sprezece inedite incluse în volum, sub titlul Aur și scrum, nu schimbă vi- zionarea creată de volu- melle anterioare. Aur și scrum este a doua anto- logie de autor editată de Facla. Edițiile de acest fel cuprind selecții din poeziile publicate în volume, un ciclu de inedite, notă bio-bibliogra- fică și un glosar de referințe critice.

Alexandru Ruja

*) Ilie Măduța: „Aur și scrum”, Editura „Fa- cta”, 1987.

CÎNTEC DURUȚ

Așa ț-ar transpune, în limba noastră literară comună, sintagma care dă numele culegerii de poe- me aronime Duruț iho, a lui Mihai Prețil, recent ieșită la lumină, în Editu- ra Literă.

Trebuie să spun din ca- pul locului că, în cazul acestui tinăr autor, este vorba de o poezie surprî- zător de nouă, de moder- nă, raportată la lirica aronimă de pînă acum, indeobște tradițională, cu puține „cutezanțe” care și o sincronizează cu poezia românească și europeană contemporană.

Mihai Prețil se numără printre cei ce nu se tem de cuvînt, de metafora genuină, în condițiile ab- sordității versului alib. Liber de rigorile prozocice- ce-l-ar distorsiona gîndul nud, de comunicat cî- țitorului, luată drept murtar al aventurii sale in- terioare, Convîns fiind el, poetul că a îeși în- lume cu o carte înseamnă a te dăru, transfera acesteia pe de-a-neregul, adăugîndu-te zestreii ei spirituale. Cînd n e așa, cartea cu pînăna rămînd doar un banal accident tipografic.

Mihai Prețil îmi pare, de aceea, un modern prin excelență, dramatic proiectîndu-și ființa în cuvîntul acut autodeterminator, plurivoc, cu „um- brele” și „penumbrele” lui, în intenția de a-și

transmite pînă și nuanțele ultime ale sentimen- tului ce îl stăpînește, cîntecului-î. E vorba de o comunicare voită totală, cu sine și cu lumea, ca în altele poeme ale sale, dintre care îl aleg, spre ilustrare, pe cel intitulat „Zboariți” („Cu- vîntul, ce este o imagine a lumii, este discursul liric al poetului / Angînt / Angînt / Angînt — cu cîthi zbor / S-nu a-veareș / CA-î pin / di budămpîn / Ma s-vrei s-adhivăseș / Un poem — / Lea mas un zbor / Si-duchea-î / S-va s-vrei / Un cîntec s-avdză — / Dă-î di buze / S-va nezeșă / Cîthi / Măduț iho, tu suflîi. / În transparență liberă: „Fîți cu băgare de seamă / Atenție — la fiecare cuvînt / Să nu se reverse / Pînă fînd pînă peste margini // / Iar de vrei să citiți un / Poem întreg — / Luată un cuvînt numai / Si — pătrundeți-î // / Are să spună el singur / Inmă / pl-anargă / Că lesuri, de cînd dănuie / Si, de vrei / Un cîntec să ascultați — / Rîdicăți-î la buze, / Si-î veți simți molosul-miere / Cum vi se prelinge în suflet”.

La prima vedere, Mihai Prețil pare desîns din pulpana unor Jacques Prévert, ori Marin So- rescu, și este încontestabil că ecoul din lirica acestor mari poeți există în poezia sa. Dar la fel de cert este și fiorul său liric absolut distinct, care îl personalizează net: o căldură fraternă, care este o imagine a lumii, este discursul liric al poetului / Angînt / Angînt / Angînt — cu cîthi zbor / S-nu a-veareș / CA-î pin / di budămpîn // Ma s-vrei s-adhivăseș / Un poem — / Lea mas un zbor / Si-duchea-î / S-va s-vrei / Un cîntec s-avdză — / Dă-î di buze / S-va nezeșă / Cîthi / Măduț iho, tu suflîi. / În transparență liberă: „Fîți cu băgare de seamă / Atenție — la fiecare cuvînt / Să nu se reverse / Pînă fînd pînă peste margini // / Iar de vrei să citiți un / Poem întreg — / Luată un cuvînt numai / Si — pătrundeți-î // / Are să spună el singur / Inmă / pl-anargă / Că lesuri, de cînd dănuie / Si, de vrei / Un cîntec să ascultați — / Rîdicăți-î la buze, / Si-î veți simți molosul-miere / Cum vi se prelinge în suflet”.

Fără a se deice nici el de restituirea imaginii sale a etnei, ceea ce a constituit înțînă preocupare a poetilor aronimi vechi, nota distinctă a liricii lui Mihai Prețil din Duruț iho rămîne metafora încărcată de reflecție. Modernitatea poeziei lui stînd în trăirea tensionată a cuvîntului, privit într-o înfinitate de semnifi- cații.

Hristu Căndoveanu

rului ca narator omniscient, preocupat de crea- țiunea vieții...

„Axul moral pe care e construit întreaga carte este cel al descoperirii unui răspuns la unele întrebări legitime de rostul existenței, de proble- ma destinului, de explicarea viselor ciudate, premonitoare, de problema feticărilor și a conș- tiinței, dar și de cea mult mai pregnantă a eșecurilor, de confruntarea cu moartea sau cu dublul... Ieșite din tiparele obișnuite, proiectate în situații limită, personajele povestirilor lui Ion Gheție își descoperă adevărata înfîșisare și reacționează în consonanță deplină cu hiperper- cepțiile lor, prin intermediul cărora capătă ace- ste niste realități (adevărate) de care pînă atunci nu avuseseră cunoștință. Astfel, perso- najul narator din povestirea liminară (Imurire) are revelația subită a morții iminente și a ese- nței existențiale, e fantezmat și sfîrșit cu hiper- atunci „ceva durabil în viață”... „abia atîns de mine, orice zidire se năruia”. Drama lui, ca și a tuturor celorlalte personaje ale povestirilor lui Ion Gheție, stă în faptul că devin conștiente de existența lor. Ură, al personal dîntro-o altă povestire (Noul Hamlet) este fantezmat și sfîrșit în viața e loc, fapt pentru care e înțelept să ne identificăm cu rolurile pe care ni le oferă viața: „Să trăim — să jucăm! Să jucăm — să trăim!” — acesta e îndemnul revelator. Pentru Virgil Comșa — personajul povestirii Mandarînu — „lumea e un lanț de întâmplări străne în care rolul principal îl deține prezența coincidentelor aleatorii... Un alt personaj, Traian Coșula, are revelația supremului secret — cel al dublului, care „ne întovărășește pretutîndeni ca un pazi- nel, ca o umbră” și un rol de „păzitor” al de- vîntului platonician (Cetățile noi). Accelns Traian Coșula (pe care-l înțînim și în ultima po- vestire a volumului) este preocupat de proble- ma perfecțiunii umane pe care o întrevide nu înainte, ci prin întoarcerea (regresivă) spre origini, începînd prin a redeveni „un înțîn- mensh mărgînt și modest” care „va fi fetică, deoarece va privi nu înlăuntrul lui, ci în afară și va uita că a fost cîndva măsura tuturor lu- crurilor”.

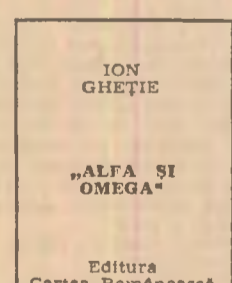
„Sențință e faptul că Ion Gheție se descurcă admirabil, reușind să facă verosimile niste istu- rii umane în care garăntă dintr-un al fantasti- c este deosebit de labil... Efectul asupra su- fletului este de autentic încetare estetică. Au- torul a știut să dozeze în chip fetică fantaziile sale artistice, facilitîndu-ne cunoașterea profun- dă a înțînerea confesiei, personajele povestirilor morale și sociale... I-am recomandă a lărgire a artei tematice, prin investigarea și a altor zone existențiale, cum și utilizarea unui instrumen- tar cit mai variat, care să-l ferească de repe- tare și monotone...”

Simion Bărbulescu

*) Ion Gheție: „Alfa și omega”, povestiri, Editura „Cartea Românească”, 1986.

PROZĂ

FANTASTICUL CA MOD DE INVESTIGARE

Indelung elaborată, axată pe o tematică res- trînsă la cîteva aspecte esențiale ale devenirii ex- istențiale și personalității umane, cu o temeinică știință a artei compozi- ționale, cartea lui Ion Gheție” este alcătuită din douăzeci și una de povestiri scrise între 1984 și 1988. Cu certe inclina- ții spre proza de intros- pectare a eului, de ex- plorare în profunzime a zonelor tulburii și a unor psihopatii, Ion Gheție mărginește prin adevărate sale aparțin unor categorii înscrise, sint capabile de reflecție, recurg — în stările limită în care sînt proiectate — la autoanaliză, pentru a descoperi o explicație dereglărilor psihice, unor stări de spirit sau impresii greu de definit. De fapt, evocarea unor întâmplări neobișnuite se face din perspectiva unora dintre aceste perso- naje, alternînd — este drept — cu cea a auto-

stăpînește arta de a spune mult într-un spațiu restrîns. Povestirile sale reușesc — datorită în- fîșisății estetice care le animă — să ne scoată pentru cîteva momente din cercul propriilor preocupări, pentru a ne proiecta într-o altă lume — cea a ficțiunii ideale. Fantasticele este di- menșunea pe care evoluează lumea personajelor create de către Ion Gheție, lume surprînsă în situații dramatice, încercînd cu disperare să afle o leșire, aflată în căutarea unui loc bînuît de toți, dar necunoscut, de nimeni... Stăpînite de demonul confesiei, personajele povestirilor sale aparțin unor categorii înscrise, sint capabile de reflecție, recurg — în stările limită în care sînt proiectate — la autoanaliză, pentru a descoperi o explicație dereglărilor psihice, unor stări de spirit sau impresii greu de definit. De fapt, evocarea unor întâmplări neobișnuite se face din perspectiva unora dintre aceste perso- naje, alternînd — este drept — cu cea a auto-

Mircea Micu

de toamnă răsucit spre cer, și florile lui în- fabole, și grădînile cuprinse de întomnare.

Un prieten pictor, care a stat vreo zece zile la Botoșani cu exuberanțul Pili, mi-a povestit cum acesta ieșea în fiecare dimineață în grădina ca- săi unde erau douăzeci și șase de flori. Între un măr viguros cu poame lămoase și zicea: „Bună dimineață, Grigore Hagiu!” apoi turna o jumătate de sticlă de vin la rădăcina mărului și zicea: „Să-ți fie de bine, Grigore”.

Atelului său, casa deschisă după cum spu- neam, accesibil tuturor categoriilor de artiști și neartști, a fost spațiu într-o noapte de „niste găinări”, cum îl numește grașelul și amuzîndu-se. De ce găinări? îl întreb eu. Păi cum să nu fie găinări, îmi răspunde, cînd neorocii nu s-au stîns de nici o schiță, de nici un desen, de nici un tablou? Sîți ce-au luat? Un tranzistor hodogorit care nu mai funcționa de nu știu cîți ani.

Am mai văzut doi cai pctici de Piliuță, doi cai înhămați la căruță, stînd pe o stradă perfec- tă și așteptînd resemnați în dreptul unei coșmelii pe care scrie „Biri”. Și un Don Quijote am văzut, călare pe iapa lui avînd în loc de potcoave o coroană regală stilizată. Și un grup de balerine am văzut, liane șerpuitoare, abur

rodian drăgoi

Către tine

Sint de citeva zile acasă lubito aici vara e pe sfârșite și struguri copți ca să fii lângă mine tu cobori dintr-o poză și-mi mingii cu durere încă un din nopți

ești atât de departe că nu pot să te strig și atât de aproape că mi-e frică de tine stau cu fața spre cer și în rânii îmi e frig iarba crește-n cimitir și sub ea este bine

mama vine să-mi aducă lumină prin cer tate încă repară sandale ploaia știe că nu am nici o vină și amurgul are pietele tale

sint atât de străin și atât de cuminte oasele-mi fug sub un cimp de mohor aș veni către tine dar tăcerea mă minte și sub ploaia aceste greșeli dor

o să plec o să plec cit nu-i bruma aproape și cit mama nu-i moartă și tate e vină luminării aprinse ies acum din ope mă părăsește și mina cu care îți scriu

Cintec de dor

Mi-este dor de tine nu știu ce să fac te iubesc de-oaseară te iubesc de-un veac

te văd doar pe tine unde s-a mă duc și sunt doar eu și ploaia pre limba de cuc

sunt doar eu acasă pereții s-au dus fug pe sub păminturi sau plutesc pe sus ?

nu știu ce-i cu tine nu știu unde ești pe fereastra-mi tristă desenez povești

te iubesc sălbatec te iubesc nebun tu pot să îți spun

Iubito oglinzile

Iți amintești iubito oglinzile acelea care de frica nopții s-au zăvorât în noi ? nesomnul meu privește cum putrezește timpul pe aripile spuse de umerii tăi goi

vin vinturi mari, se întelește indoiala se-aude cum în furtună tu te prelingi încet și vine dinspre țară cuvintul ce mă roagă cu carnea mea flămândă senin să îl repet

Păduri înourate

Încă mai plînge aur o lună intreruptă eu duc pe buze fața strivită de-o pleoapă din rânii mi curg păduri înourate în miezul miinii-mi pilpii o groapă

nu-ntreb de ce mă dai din mine-afară ce ride lacrima prin care o să trec în amintire iar se face seară și apele-s pindite de inec

Prietenul meu

Ninge peste un trup în care nu e nimeni pe drum trece o bătrână înhamată la o căruță cu riduri părul tău încă verde arde prin arbori un copil desenează o viață urioasă pe ziduri

prin pădure trec viătorii cu arme nevăzute pe umăr vultuștea spaima și vintul începe să bată ușor eu scriu cu singele unei păsări

incă necunoscută prietenul meu se ridică cu casă cu tot într-un nor

1. Tudor Miu

Era în dimineața unei zile de duminică, în miez de vară. M-am smuls din ghearele somnului anevoi. Eram năucit, ca după nunta. Lumină care dădea năvală pe pereții mei. Mi-a săliu să în deocamdată ochii miștii și să clipeș de din ce în ce mai des. Ca și cum mi-ar fi intrat nisip sub pleoape.

După un timp m-am pomenit că-mi analiziez îndelung degetele noduroase ale picioarelor ivite de sub cearșaful cu care mă acoperisem mai mult de frica țintarilor. Mi bănușam pe aproape. Tiuțul lor mă scieșia și, de regulă, făcea să mă trezesc chiar și din somnul cel mai profund. M-am scărpinat peste umerii amului îndelung, cu înversunare, până ce am simțit că sub unghii îmi pătrunde singele.

Am rămas totdeauna un nedumerit în privința acestor insecte. În aceeași cameră în care dormeam cu Ioana, cel care le cădea invariabil victimă eram eu. Cind audeam vorba despre nenumăratele mele, Ioana era de părere că din cel puțin două persoane pe care le au la dispoziție, țintarii aleg ont pe cel care are sângele mai dulce, ori pe acela cu un grad de răutate mai mare în suflet.

Intr-un fascicul îngust de raze am remarcat mișcarea dezordonată a particulelor de praf din aer. Mai mult ca sigur că uitasem și seara trecută usa de la balcon deschisă, așa cum mi se întâmplase destul de des în ultima vreme, de cind năvăliseră căldurile. Curentul subțire de aer, răcoros deocamdată, care se înălța de la podea în valuri mărunte, făcea ca perdeaua să tresară arar și să confirme presupunerea făcută. Privirea a continuat să alunece peste lucrurile din cameră, fără o lăță precisă. Văzută de cineva în momentele respective as fi creat cu multă probabilitate impresia că dormisem pentru prima oară-n viață acolo.

La un moment dat privirea a rămas pironită pe cadranul ceasului destepător. Acolo, o cloacă umflată în pene, marcată parcă de gravitatea momentului, își dădea silința să învețe cițiva puși aflați împrejur cum să ciugulească o giză aflată printre firele rare de iarbă. Mișcările toate se încadrau riguros în ritmul secundelor scurse. Atunci am izbucnit în ris copilărește. M-am oprii la fețe de repede, cum începusem, peste citeva clipe, parcă rușinat.

2. Alexandru Bălanu

Ne-am întâlnit nas în nas în ușă. Tocmai voia să iasă. Tineam în mână un pahar gol. Venisem să cer împrumut niște bulion ; rămasesem pur și simplu în pară. Imbrăcat cu niște pantaloni decorați de salopetă, maieul — să storci apă din el —, Tudor avea o sață în mână și bănușesc că avea de gând să coboare în grădina. „Grădina” numea el parcul de cițiva metri pătrați din spatele blocului. Toamna trecută, cind primise apartamentul, o săpase adinc la cazma, aiesse toate pietrele și culturile rămase de la fostul șantier și pe care, în fine, — el știa de unde și cum — adusesse și împrăștiase o căruță de bălegar de oaie. Și-l spunea astfel ori de cite ori avea prilejul să-o facă, iar interlo-cutul distinsă cu destulă ușurință mindria care îi înfiora glasul și cuvintele.

După amiază vipia parcă se mai domolise, dar nu cine știe ce. Puține semne trădau prezența oamenilor din jur. Sunete de vase emalate lovite în chiuvetă, sub un jet de apă, acin-cete lungi, aflate la marginea disperării, ale unui sugat chinat de căldură, rugămintile repetate ale unei femei adresate soțului și chef-ului, iesit în balcon, să vorbească mai încet, să nu fie auzit de lume, și de-alături, de foarte aproape, cîntatul unui cocosi adus de la țară, căruia nu îi venise deocamdată rîndul să fie tăiat. Peste toate acestea pluteau în aerul în-cins citeva expresii desueteche revărsate din pilnile stației de amplificări din gara aflată în apropiere, cu privire la niște vagoane mane-vrate.

La radio tocmai se făcea turul de orizont pe stațiunile din țară pe care urmau să se des-cifore meciurile etapale. Chiar în acel clip-în fața blocului își făcură apariția Tudor Miu și Alexandru Bălanu. Primul aducea sub braț o pătură. Celălalt avea un aparat de radio mi-nusculel, pe care-l lipea destul de des de ureche, de mers, să nu cumva să-l scape ceva din transmisia. Comentă cu expresii scute sau cu exclamații chestiunile mai interesante auzite.

La numai cițiva pași în urma lor venea un ținc de patru-cinci ani. Cu înfinită grijă ținea strins în brațe o cutie de table. Era preocupat în așa măsură de ceea ce făcea, încit distanța dintre el și cel doi bărați creștea continuu. — Ia-o prin țară, mă, Scăfleață, dacă tot ai plecat după noi desculți, că ala nu e încinsă așa de tare ! Și, mișcă-te mai cu viață, că o să ne-apuce noaptea.

Copilul păru să nu la seamă îndemnul. Privi pentru citeva clipe printre colanțele zăvel-ale popilor spre soare și înțelese că prină la venirea nopții mai era destul, și că nu era nici un motiv de îngrijorare. Ajuns lângă cei doi, a ramas pironit la marginea păturii întinsă pe țară.

— Vreau să joc și tu... Vreau și eu... izbucni în se neapsteapte, pe un ton care ruga și în același timp impunea cu destulă fermitate vo-inta.

— Cum, mă, Scăfleață, știi tu să joci table ? Mimica copilului se schimbă cu rapiditate. Cum, păreau că întreabă ochii săi iscoditori, să se îndoașă tocmai bărbatul acesta, care-l cu-noste de pe vremea cind îl pînșea cu ania, de faptul dacă știe să joace table ? Ei, asta-i bună !

— Să știi că pe mine nu mă cheamă Scăflea-ță... Mă cheamă Solin... Și află că îl spuneaș așa la cafea cind eram mai mic. Și table știu să joc, sigur că știu. Ce, nu am văzut cum fa-ceți voi ?

L-au lămurit greu să elibereze cutia de table din brațe. A cedat numai după ce Tudor l-a promis să-i arate un joc cu mult mai frumos. Bărbatul își strecură în interiorul cutii numai două degete. Încet, făcînd să sporească și mai mult curiozitatea copilului care se așezase pe pătură, în genunchi. A scos la iveală una cite una piesele de șah. Fiecare îl spunea numele, după care o așeza alături, pe pătură. Cea mai mare incitare l-a produs-o copilului apariția calior. Ochii îi străluceau puternic, iar degetele lui butucănoase pipăiau îndelung, țară grabă, fiecare detaliu al piesei. La sfârșit Tudor a alin-țiat toate piesele pe caruciorul păturii într-un colț, și l-a îndemnat cu un gest pe copil că poate să le ia în stăpînire.

Între-o vreme jocul îi absorbisese total pe cei doi. Pe fețele lor năpădite de transpirație, în funcție de ceea ce dictau cele două minuscule cuburi, alternau repede sau rămăneau expuse pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă fie speranța și înclătarea, fie dezamădrea, în-cărcătura emoțională. Constantin, nepuțîntă să-și fărăz cuvinte la adresa hazardului care guvernă atotputernic rostogolirea zăvurilor. S-ar fi pă-rut că ei, jucătorii, uitaseră între timp de con-

florian troscot DEBUT Partida de table

că sint pârtaș la uimirea care îl stăpînea încă și care-i dictase să mai ia încă o dată ceșul în mână. După o vreme în care în tăcut deo-potrivă, l-am luat, l-am făcut proba pentru sonerie. În clipa în care aerul era eșisat de zgomotele ascuțite ale soneriei, am izbucnit amindoi în ris și ne-am îmbrățișat, așa cum fac doi bunți prieteni care se întinșesc după o lungă despărțire.

Pe același ton cu care începusem discuția l-am spus că după opinia mea face parte din-tr-o categorii aparte de bolnavi căruia medi-cina empirică îi recomandă un medicament efica-ce, și în cazul de față aflat la îndemînă : o partidă de table. Și-am adăugat că aceasta se impune cu atât mai mult cu cit el însuși în urmă cu o săptămînă, de bună voie și nesilit de nimeni, promisese în amurg că îmi va acorda revanșa.

3. După amiază vipia parcă se mai domolise, dar nu cine știe ce. Puține semne trădau prezența oamenilor din jur. Sunete de vase emalate lovite în chiuvetă, sub un jet de apă, acin-cete lungi, aflate la marginea disperării, ale unui sugat chinat de căldură, rugămintile repe-tate ale unei femei adresate soțului și chef-ului, iesit în balcon, să vorbească mai încet, să nu fie auzit de lume, și de-alături, de foarte aproape, cîntatul unui cocosi adus de la țară, căruia nu îi venise deocamdată rîndul să fie tăiat. Peste toate acestea pluteau în aerul în-cins citeva expresii desueteche revărsate din pilnile stației de amplificări din gara aflată în apropiere, cu privire la niște vagoane mane-vrate.

La radio tocmai se făcea turul de orizont pe stațiunile din țară pe care urmau să se des-cifore meciurile etapale. Chiar în acel clip-în fața blocului își făcură apariția Tudor Miu și Alexandru Bălanu. Primul aducea sub braț o pătură. Celălalt avea un aparat de radio mi-nusculel, pe care-l lipea destul de des de ureche, de mers, să nu cumva să-l scape ceva din transmisia. Comentă cu expresii scute sau cu exclamații chestiunile mai interesante auzite.

La numai cițiva pași în urma lor venea un ținc de patru-cinci ani. Cu înfinită grijă ținea strins în brațe o cutie de table. Era preocupat în așa măsură de ceea ce făcea, încit distanța dintre el și cel doi bărați creștea continuu. — Ia-o prin țară, mă, Scăfleață, dacă tot ai plecat după noi desculți, că ala nu e încinsă așa de tare ! Și, mișcă-te mai cu viață, că o să ne-apuce noaptea.

Copilul păru să nu la seamă îndemnul. Privi pentru citeva clipe printre colanțele zăvel-ale popilor spre soare și înțelese că prină la venirea nopții mai era destul, și că nu era nici un motiv de îngrijorare. Ajuns lângă cei doi, a ramas pironit la marginea păturii întinsă pe țară.

— Vreau să joc și tu... Vreau și eu... izbucni în se neapsteapte, pe un ton care ruga și în același timp impunea cu destulă fermitate vo-inta.

— Cum, mă, Scăfleață, știi tu să joci table ? Mimica copilului se schimbă cu rapiditate. Cum, păreau că întreabă ochii săi iscoditori, să se îndoașă tocmai bărbatul acesta, care-l cu-noste de pe vremea cind îl pînșea cu ania, de faptul dacă știe să joace table ? Ei, asta-i bună !

L-au lămurit greu să elibereze cutia de table din brațe. A cedat numai după ce Tudor l-a promis să-i arate un joc cu mult mai frumos. Bărbatul își strecură în interiorul cutii numai două degete. Încet, făcînd să sporească și mai mult curiozitatea copilului care se așezase pe pătură, în genunchi. A scos la iveală una cite una piesele de șah. Fiecare îl spunea numele, după care o așeza alături, pe pătură. Cea mai mare incitare l-a produs-o copilului apariția calior. Ochii îi străluceau puternic, iar degetele lui butucănoase pipăiau îndelung, țară grabă, fiecare detaliu al piesei. La sfârșit Tudor a alin-țiat toate piesele pe caruciorul păturii într-un colț, și l-a îndemnat cu un gest pe copil că poate să le ia în stăpînire.

Între-o vreme jocul îi absorbisese total pe cei doi. Pe fețele lor năpădite de transpirație, în funcție de ceea ce dictau cele două minuscule cuburi, alternau repede sau rămăneau expuse pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă fie speranța și înclătarea, fie dezamădrea, în-cărcătura emoțională. Constantin, nepuțîntă să-și fărăz cuvinte la adresa hazardului care guvernă atotputernic rostogolirea zăvurilor. S-ar fi pă-rut că ei, jucătorii, uitaseră între timp de con-

venția la care aderașeră deopotrivă, și că, prin intermediul imaginației lor, îi se infiripase în minte ideea că tot ceea ce făceau acolo nu mai constituia doar un simplu joc.

— Cinci trei. Mi-ai făcut figura dîmineță. Eu voiam să-ți fac frectele și tu... — Sase patru. Ai fost răcit. Tu însăși, încăpă-ținat. O ținea una și bună că aia nu putea fi numită răceală.

— Cinci cinci. Așteți ce-așteți și, cind a-tenția a slăbit, dai lovitură. Bravo, domnule, nimeni nu te poate acuza pentru lipsă de curaj !

— Trei doi. Fiecare cu norocul lui... Aia n-a fost răceală... Nuuu ! Principala e însă c-a trecut.

— Doi unu. Bine-asa... Și nici nu terminasem cu frectia, că ție ț-a venit poțtă să mănănci un măr.

— Patru doi. Cu poartă. Și mai ai încă una afară. Păi, dacă e bal, bal să fie !

— Patru patru. A intrat băiatu' cu toate. La figura asta nu se mai aștepta nimeni. Nici chiar subsemnatul... Și, cum îi spuneaș... Ti-am adus mărul. Ti-l am pus în mînă, că parcă nu mai aveai nici pic de putere, așa erai de blegit. Puteam să jūr că te-ai apucat să mă-nănci din el, baziindu-mă pe poțta cu care l-ai privit cind am apărut în ușă să ț-l aduc...

— Sase șase. Cite ironii mai scornește și jocu-ășta împuțit. Îmi oferă zaruri mari, frumoșe, cind nu mai am ce să fac cu ele.

— Trei doi. Eu îi dădeam înainte, vorba-clor-ba, vorba-clor-ba. Nu știu ce mă apucase. Pînă cind mi-am dat seama că vorbeam de unul sin-gur, ca prostul. Tu dormeai ca un nou-născut după baie, cu obrazii trandafirii și cu un zim-bet subțire atrinat în colțul gurii.

— Sase cinci. Ce să-ți fac, afară ! Nu ești să te feresti din calea rîului.

— Patru unu... Și că vorbeam de unul singur, măi treacă meargă, dar nu-mi puteam închipui că ai fi putut adormi fără să gusti cel puțin din măr...

Partida ajunsese aproape la jumătate. Impro-

priu spus de fapt „partida”, pentru că ei con-veniseră la trei din cinci.

De la un timp, tot mai des Tudor lăsa să se vadă că gîndurile îi umbraș anapoda. Privea zarurile dar purcă nu le vedea. Era nevoit să întrebe. Celălalt îl spunea, ce putea să facă ?

— Mi ai și muștra, mai în glumă, mai în serios. Că ori are de gînd să belească ochii îndeășun-țincit să vadă și zarurile alea, ori dacă nu mai e în stare, să spună, să închidă prăvălia, să se știe o socoteală.

Privirea lui Tudor aluneca de lațuri, spre copil-lu care își mai făcea încă de lucru cu piesele de șah. Era mai ales fascinat de faptul că acel ținc este în stare să dea dovadă de atia serozitate cind să de vorbă cu niște bucățele de lemn cioplit. Poate că mai auzise el povestindu-se pînă atunci despre credința aceasta a co-piilor conform căreia o discuție cu jucările ori cu obiectele din jur este pentru ei nu numai posibilă, dar chiar și la îndemînă, însă ceea ce îi fascina erau tonul și serozitatea abordate de copil.

Na, că ai făcut-o reală, a zis Alexandru, ocipul n-am vrut să realizez asemenea chestie, ar fi putut să riposteze Tudor, dar n-a făcut-o, pentru că același lucru se subînțelegea cu mai mare ușurință din tăcerea sa. Se pierduse unul din zaruri.

Au căutat prin țară cu de-amănuntul. În cercuți din ce în ce mai largi. Parcă intrase în pămînt. Fără să-i fi spus cineva, l-a sărit în c_știor și copilul. Trăgea cu coada ochiului spre cei doi și din cind în cind chicotea infundat și-și ducea palmele la gură. Poate îl distra făc-țind că celor doi îl se tăiașe brusc poțta de vorbă și acum pufuș pe rînd, și mai ales că erau nevoiți să caule prin țară mergînd de-a bu-șilea.

Cel care a găsit zarul a fost chiar Sorin. De bucurie Tudor l-a prins de subsorii și l-a arun-cat de citeva ori în aer. Îl prîndea aproape cind era gata să atingă țărba. Fiecare drum paterus în aer era însoțit de strigăte ascuțite, prelungi ale copilului, care exprima deopotrivă plăcere jocului, surpriza, dar și teama care i se strecura de fiecare dată în suflet.

3. Ioana

Ajunsesem pînă la marginea păturii, ei jucau mai departe fără să se sinchisească, și poate că prezența mea nici nu ar fi fost luată în seamă dacă nu se întâmpla ca umbra pe care o făcea corpul meu să se aștearnă peste cutia de table.

Tare Ioana, a strigat Sorin, sporea căreia m-a mai zis, și cind mă strigă astfel știu că are nevoie de tandrețea cuiva, și consider că asta e un lucru normal pentru orice copil ca el, rămas fără mamă de la trei ani, și a venit în fugă din țară înaltă în care se juca de unul singur, și mi-a îmbrățișat strins amindoi ge-niții și s-a cutituit într-o muiență care a durat citeva minute bune. Era gata să mă trînteașă, nu avusesem răgazul necesar să las ba-gajele jos din mînă.

— Bună seara la toată lumea, am zis, cu toate că încă nu era chiar seară, dar, oricum, zisă era pe sfârșite și întinericil sporea rapid din amănunțuri despre ceea ce se apropia încet, dar amenințător, dinspre dealuri. Tudor era nedumerit, se vedea, nu știa cu ce puteșam să ajung la ora aia acasă, și chiar a întrebă ceva în sensul ășta.

Cu aveam de gînd să vin la autogară să te aștept cu bicicleta, a zis el, știu că se string atitea bagaje de fiecare dată.

— M-a adus vărul tău, Paul, cu mașina, tre-cea spre București, au fost și ei la țară m-a lăsat aici, după colț, am zis. El, soția, copiii. Se grăbeau să ajungă devreme, nu știu ce treburi urgente spuneaș că ar avea de rezolvat. I-am înțeles că se opreșcă și pe la noi. Citeva mi-nute măcar, dar Paul, că el a respins practic invitația, a spus că pur și simplu îl este im-po-sibil acum, altădată da, cu toată plăcerea. Se vede treaba că nu a uitat sau că nu vrea să uite căci voastră, mă rog, poate că greșesc, și nici nu vreau să mă amestec în treburile voastre.

Am prins mîna mică a lui Sorin și mi s-a pă-rut mătăsoasă ca un pul de vrabie și am arat în apartament. Bagajele, în afara unei plase mal ușoare, a rămas să le aducă Tudor. Sim-țeam că nu aș mai fi fost în stare să le măd cu nici măcar cițiva metri. Le-am propus înainte de a pleca cite o cafea mică, sigur, și-așa era seară, iar ei s-au arătat de acord.

Speram că Tudor să observe că aveam să-l spun ceva, să bage de seamă bucuria care pu-șe cu totul stăpînire pe rîne sau că cel pu-șu o să-i vină ideea să aducă bagajele, după care ar fi putut să rămînă jos, de vorbă cu Alex-andru oricît mi s-a părut că răcoarea începuse să mă simțeaș simțită prin țară. În general, nu avem secrete față de Alexandru, și de multe ori cind am discutat cu Tudor despre asta și ne-am în-trebat dacă nu ne-am apropiat sufletește de el datorită situației delicate a copilului, răspunsul fusese de fiecare dată negativ.

Cind le-am adus cafelele, întinericil se re-vărsase peste toate împrejurimile.

Vine furtuna, poate ploaia, a zis Alexan-dru privind spre boltă, la norii negri, bolovă-noși.

Nu-măi să fie curată, a completat Tudor, ros de o indoială subțire cu privire la nori, vezi că am făcut bine că am legat roșile astăzi, aralia asta mi le făcea harag-parcea.

Am luat tava cu ceștile goale și l-am urmat pe Tudor. Alexandru plecase după țigari, ne-a rugat să-l ținem pe Sorin la noi pînă se în-toarce. Pe palierul de la etajul unu m-am oprii, mă hotărșeam, mi-am zis că nu se poate altfel, nu aveam puterea să mai amîn, cu toate că nu știam cu ce cuvinte aveam să-l anunț pe Tu-dor despre bucuria mea, adică bucuria noastră, am așezat tava pe o treaptă a scării, și Tudor a băgat de seamă și-a lăsat bagajele lângă pe-rite și a venit lângă mine. Niciumul nu spuseseș nici un cuvînt. Am stat citeva minute bune acolo, așa mi s-a părut. La un moment dat am crezut că vrea să ia din nou bagajele în mînă și să mă îmbrăbăteze cu citeva vorbe, hal, mai este puțin și gata, ajungem. Și atunci am sim-ția din nou loviturile alea pe care le simțeam pentru prima oară de dimineață, și n-am putut decit să caut palmele amindouă și să i le așez pe pîntec, sub ale mele.

— Mișcă, a zis el de citeva ori încet, abia auzit, iar după o tăcere de citeva clipe, în care se mai auzeau numai respirațiile noastre înge-mănate, a slobozit un strigăt ascuțit și prelung de bucurie.

teatru

«Regina balului»

La un an după montarea piesei lui Nicolae Măteescu cu studenții I.A.T.C.-ului, Gelu Colceag ne oferă pe scena Teatrului Nottara o versiune scenică mai încheată, cu accente dramatice mai bine definite, cu prototipuri umane mai bine conturate de verva și maturitatea interpretativă a trupelor artisticești.

În conflictul iscat de decalajul dintre lăzile și realitate, personajele lui Măteescu traversează peisajul sterp al dezamăgiriilor, trăind mai intens sau mai superficial, sentimentul rătăirii. Dacă în spectacolul I.A.T.C. fusese mai pregnantă drama felei care nu poate fi decit ceea ce este (vizul ei se vădea imposibil, condi-ția ei fiind tragică), în reprezentarea de la Nottara, atenția spectatorului se repartizează aproape egal asupra tuturor personajelor, toate fiind bin-tuzite de aceeași obsesie a nereali-zării, toate fiind secătuite interior. Păstrîndu-și forța interioară, Ioana le domină print-un soi de filosofie a simplității. Dincolo, Ioana Ruxan-drei Bucureșcu părea că-și dă sfîrșitul odată cu încercarea de a-și juca ro-lul din viață. Aici, prin interpretarea Valeriei Sitaru, Ioana pare că se trezește la realitate. Drama ei s-a consumat atia vreme cit a crezut în „viața” filmului. Așezată în fața apa-

ratului de filmat, trăiește un mo-ment de indignare că trebuie să facă ceea ce face în mod normal, că fil-mul o întoarce atit de sever la ni-velul condițiilor proprii, dar se reve-gioază curînd, pronunțînd clar, lim-pede, un „nu vreau” tăios, ferm, lu-cid, care o ridică deasupra tuturor.

Arta trebuie să reflecte realitatea sau s-o depășească, se întreabă per-sonajele „chinute” ale lui Măteescu. Piesa trece în revistă probleme ale scopurilor creației, ale raporturilor artei cu viața, cu adevărul uman, schițează condiția creatorului și di-versitatea tipologică se realizează prin intermediul actorilor. Valeria Sitaru joacă inocența, curiozitatea, dar și forța felei de la țară, dorînd să-și depășească limitele. Ioana se teme de iluzie, tot atit cit se simte atrasă de ea. Gelu Mîtu conturează rolul regizorului secund, creatorul care nu există pentru nimeni, dar nici pentru sine. El este anonimul care se luptă din răspuneri să ia la lumină și crede, o clipă, că prin-o

fînță adevărată, reală, adusă de el pe ecran, va putea săvîrși pasul cel mare. Ultima lui speranță se stinge, cind Ioana refuză să mimizeze reali-tatea. Drama însingurării, a neîmplinirii răzbate în citevăzuri pe care actorul le tensionează prin ridicarea vocii. Mirajul artei filmului exercitat asupra ființelor simple transpare în uimirea onomatopēica a Valeriei, pe care Ana Trofin o în-carcă cu tot felul de detalii semnifi-cative, dînd viață și savoare perso-najului timorat, oneroi gingăvil. Re-gizorul lui Mircea Crețu este șters (și din motive de dramaturgie) din imaginea creatorului de film aparînd o fantoșă în jeans, cu barbă și ochelari fumurii. Operatorul lui Florin Dobrovici e cuminte, supus schema-tismului. Macheaza Janinei Stava-rache are aplomb, poftidă și sex-appeal. În rolul Selei, Liana Mărgi-neanu concentrează toate nuanțele abuzității feminine, ale renunțării de sine. Gustul amar al regretului tardiv și inutil de a nu-și fi ales altă viață conferă personajului căldură.

Încărcătura emoțională, a neîmplinirii răzbate în citevăzuri pe care actorul le tensionează prin ridicarea vocii. Mirajul artei filmului exercitat asupra ființelor simple transpare în uimirea onomatopēica a Valeriei, pe care Ana Trofin o în-carcă cu tot felul de detalii semnifi-cative, dînd viață și savoare perso-najului timorat, oneroi gingăvil. Re-gizorul lui Mircea Crețu este șters (și din motive de dramaturgie) din imaginea creatorului de film aparînd o fantoșă în jeans, cu barbă și ochelari fumurii. Operatorul lui Florin Dobrovici e cuminte, supus schema-tismului. Macheaza Janinei Stava-rache are aplomb, poftidă și sex-appeal. În rolul Selei, Liana Mărgi-neanu concentrează toate nuanțele abuzității feminine, ale renunțării de sine. Gustul amar al regretului tardiv și inutil de a nu-și fi ales altă viață conferă personajului căldură.

Nicoleta Gherghel

radio-tv

Puțină frumusețe

Cu mare bucurie am observat în citeva emisiuni recente un val de interes cultural susținut, un ton și-o aplicare anume către informație, o redactare mai îngrijită, un plus de calitate și, de ce nu, de frumusețe, ceea ce înseamnă, direct proporțio-nal, chiar o formă de stimă și de respect față de telespectator. Iată că Liviu Tudor Samuilă a semnat de pildă un fel de documentar, făcut cu pricepere, oportun, capabil să sus-cite interesul, dedicat memoriei lui George Topirceanu. Și serialul dedi-cat istoriei opere române de Ivona Cristescu și Marianti Banu este o prezență notabilă în paginile „Albu-mului duminical”. Și „Telesciclo-pedia” e într-o clipă foarte bună, de înnoire a tonului, de aprofundare a unor teme și sugestii prin comenta-riul Corneli Rădulescu, contribuție de penetrantă informație și voalată poezie despre Meteora.

Momentul poetic (cuprinzînd ver-suri de Mihai Eminescu, Constanța Buzea, Nichita Stănescu, George Călinescu, Mircea Radu Paraschi-vescu) interpretat de Teodora Mareș (o acțiță atit de proaspătă, rostînd sensibil și fără afectarea aceea „pe-riculoasă”, versurile) și Mihai Ca-frița (un actor deja format, pose-dînd un așteșug al alternărilor, o știin-ță a rostirii gîndită ca re-creere, care ne face să vedem intrînsul, o știn-ță vărat iubitor de poezie), deci acest moment poetic ne-a cucerit deopotrivă prin alegerea poemelor și prin interpretare. Și o altă emisiune re-centă de versuri, „Toamnă romă-nească”, ne-a dăruit nu numai poezie frumoasă, ci și citeva filmări care aduceau pe micul ecran energia su-avă a anotimpului, aer abur greu de melancolie, pe care ni-l uită în su-flet fiece toamnă.

Informația, competența profesio-nală, bunul gust în redactare, acea permanentă încercare de-a nu re-peta, de-a găsi ceva nou și, dacă se poate, atracțioș, înconjoară ca o mică aură emisiunilor diferite : de la „Tezaurul folcloric” al Marioarei Murărescu, în continua căutare a autentificății. La ultima ediție a „Clubului curios

Tablouri de Luminița Tudor

elena preda

Apa

El se confundă în trup
Pînă la genunchi
El se confundă ca într-un spațiu
Cu legi și miracole noi
Înmărmurit stă cugetul, singur și străin
Apoi mișcarea nisipurilor, a apei,
a gândurilor naște alt trup
Un trup căutîndu-se în propria sa umbră
În apă, în apă, în apă, în apă.

aurel ștefanachi

Exercițiu

am venit așa de aproape și nu mă
vezi; înălțătorul meu singe gata să te
audă aprinde toate stelele cerului
iar carnea mea divizată în steaguri
îți răcorește fața —
ah, am venit atît de aproape încît
iarba moale (din dimineața de vară) de
sub picioarele tale sint —
cîntec abuziv care deschide ferestrele

am venit atît de aproape încît imi
aud numele (am venit atît de aproape
toată ființa mea îți stă în prelungire)
am venit atît de aproape încît propria
ta neleguire sint;
am venit atît de aproape
am venit atît de aproape
am venit atît de aproape
niciodată nu-mi voi mai afla cîntecul

Poem deschis

tu care ești mai adevărat
decît toate lucrurile cerului
și pămîntului —
care ești mai adevărat
decît nebunia lumii : aprinde-mi
carnea; prealuminează-mă; pierde-mă —
numai în genunchi cînd
îi-aduc veșmintele și podoabele — fața
dulcelui orb mă simt; iar pîrul tău
imi leagă sufletul —
cîtă cenușă deasupra-mi;

tu care ești mai adevărat
decît toate lucrurile cerului
și pămîntului —
care ești mai adevărat
decît nebunia lumii : aprinde-mi
carnea; prealuminează-mă; pierde-mă !
să fim halucinația vreunei
umbre ce plînge-n amurg ?

Pașii lui Marc Antoniu

Și fiecare zgomot poate fi un semn că te
apropii

Și orice sunet ar putea fi al tău
lata o romanță :
Nu este-nvăluirea ce plutește-n aerul ud
deodată cu ființa ta ce vine ?...
Nu-i muzica ce pașii tăi o lasă murmur
pe pardoseli, cînd treci !
Nu e străluminare ce mingie inserarea
cînd gîndurile-n lumuloase valuri
le arunci o clipă în suflul — pierduta ta
suflare, reinviată toată
la simplul gest cu mina
ce-nseamnă „sint aici” ?

Casa lui Condrat

Dionysos
cu plete de viță de vie
și gură udă de struguri
plutește în aer
surzînd. „E bine”
Se aude suflarea lui uriașă.
E pace. Stacana e plină cu must
Condrat a venit din pintecul unui plaur
Spune încet femeii
„Sint flămînd”.
Femeia aduce bunătățile pe rînd...
El se ridică. Ride
Din foamea lui uriașă.

Începutul poemului

zi cu mai multe începuturi : cum din toate
direcțiile ar veni cite o iubită și tu nu ai
decît o singură floare — în chiar ideea de
perfecțiune; iar apele la picioarele tale

să depună
toți naufragiații; (unul identic fiindu-ți să
se ridice și să murmure un cîntec prin
care să oglindească determinatul
naufragiului său — unul identic fiindu-ți
să se ridice să te sărute — într-un
neștiut echilibru încît să existe unul
singur pe toate fărîmurile, în toate adîncurile)

ah, friguroasă briză — calcul care sfârșit
formele sufletului; cînd dintr-o durere și
dragoste te prelingi (pe mine
pierzîndu-mă...)

ah, friguroasă briză — în largurile
înțelepciunii
mărilor și oceanelor o iubită să mă
aștepte, deasupra valurilor să mă aștepte...
și totuși numai în auz să existe...

„Cu bchii închiși și căzîndu-mă să dorm,
lucind în fundul pleoapelor jarul care
e sufletul
încăpînat, epava pîlpîitoare a glorioșului
naufragiu al zilei mele”.

ah, friguroasă briză ingerul meu
planînd prin această lumină flămîndă
s-a despicat : înjumătățit tot coboară,
aripile lui mătoase neconținut se îngroapă...
numai flăcări există prin această odăie...

zi cu mai multe începuturi...
s-a terminat scrisul — și nici un poem
nu se arată; floarea din mina mea
a început să crească ;
a început să roadă
mina ce scrie...

Poeme de a.i. zăinescu

E toamnă

E toamnă, cite gînduri devin
Transparente și cad ele-n inșele,
lubito,
Eu cred că numai noi și copacii-avem chin,
Eu cred că numai după noi și după
amintirile
Noastre se leagă cerul, cad frunzele !...

Cad frunzele

Cad frunzele, cu toate se desfac
Și-acoperă pe rînd precum o haină.
Trecum de toamna-acestui veac,
Urmăm spre iarna cea de taină.

Urmăm și noi cum prin părinți
Trag stelele în sus, rază pe rază,
Cad frunzele și-n toate mai fierbinți
Umplem mirări ce-nseninează.

Cad frunzele, pe toate le prefac
Norii-n peceți și ard precum o haină,
Trecum de toamna-acestui veac,
Urmăm spre iarna cea de taină.

Dar e atît de alb

Dar e atît de alb, e-atîta de tirziu,
Că niciodată parcă n-am fost viu,
Se culcă luna, mai clipește-n văi,
Ci tu rășai și-ouzi doar ochii tăi.

Mi-ar trebui pesemne un alt cer,
Scobaritor din cele care pier,
Pleoapa poate-a unui orb ce-a stat
Și năbuit în noi și nemincat,

De se înalță-acum și îl desmierzi,
Și stînd și ce clișugi și tot ce pierzi,
Că-n umbra-a toate — acuma cite vezi,
Este și un joc de crîni și de livezi,

Iar norii-acea care se tot șterg,
Pun și săgeți pe noi și cite-un cerc,
I-atingi cu mina, parcă-al lua scintei,
Ne-atingem pașii ce-nfloresc și ei.

Toamna

(în apropierea iernii)

1
O, luminări ale toamnei ușor picurînd
în balcoanele inserării,
ușor, ușor înviorînd ca niște semne iubite
peste noapte, noaptea !
Și voi, voi flori puternice — unice —
răcorite-n izvoare :
frunze-bolnăvite-auree-pe-țarina-de-aur ;
o vigoare ce-i însăși patria,
fructul marelui.

2
Aud pașii mamei... o stea pe cer... ?... !
Prin mina ei au căzut semnele cele bune
și ea le încălzește ocrotitor
pentru o nouă primăvară, pentru cealaltă
aspră a verii !...
Apoi toate vor fi ochii mei, singele, trupul,
fericirea mea !

Elegie de mai

— Elenei —

tu dormi sub salcîmii înfloriți ai întunericului
la creștetul tău ingerul se roagă
genele lui
pe chipul tău
au inverzit

și-n vis privești aurăile luminii
și-n fața lor
eu plîvind macii de lingă prăpastie

în aburul gurii tale
săbiile luminii stelară se topește
pe vorbitorile-ți oase
se aud pășind păsări de noapte

de parcă ar merge pe ape
pe trupuri apar cuvintele
curg...

Prin valurile lor tu înțînzi
mina spre mine
pentru o altă lume pentru o altă viață...

din logos și hoas pod înălța-voi
pe el tu vei trece
și zeii te vor ține de mîini...

Elegie de iulie

1.
cîtă noapte te întemeiaze... ?
cîtă lumină se depuse pe oase... ?

Dar e atît de alb, e-atîta de tirziu,
Că niciodată parcă n-am fost viu,
Se culcă luna, mai clipește-n văi,
Ci tu rășai și-ouzi doar ochii tăi.

Ah, legea

Ah, legea în cîmpul vizibil al florii,
Legea și taina — ce straniu, minuscul ostrov !
E trandafirul o spaimă decisivă a candorii,
După cum fluturii-albi, presărați cu mov.

E trandafirul o jertfă de fum care-atrage
Și pirguie-n foșnet de aripi — ce zbor ! —
Legea și taina ce-ntruna dau pace
Dar și viscolire de ochi, dar și dor.

Cimpia aceasta

Cimpia aceasta, steaua care o coboară
Sau numai duhul ei, pămîntul de sub mări,
Oh, veacul îl vom trece într-o seară
Și căii-n spumă roșii vor țîșni pe zări.

Vom trece veacu-acesta cu de toate
Și jurămînt și-ormiștii și candorii,
Vom fi, desigur, ultimele sate
În care-au mai căzut și cad ninsorii.

Vom fi-n tăcere ceața care se ridică
Și o mirare lasă, grea, numai spre foi,
Cum fumul iernii pare-un curcubeu de sticlă
Tot astfel vor părea și norii după noi.

Și amîndoi sub raza-aceea ce se cerne,
Noi amîndoi sub ceru-aceia ca și azi,

victor nistea

Aud pașii mamei... Ah, cine, ce „altceva”, ce
loc de cameră obscură ?...
ce spirit, ce magnolie cu tulburătoare

nicolae panaite

ingerii se-nspăimîntau de hainele-ți arse
manuscristele-nverziseră și crescuseră
de se crăpau pereții la case

nu te mai cunoaște nici moartea
se desfac din bezna minii albe
precum trandafirii sălbatici
degetele lor îți ating fața
devin ostatici.

pătrund pe sub piele
și-ți scot manuscristele
pe care de-un veac le scrii

2.
mina cuprînsă de teamă
lasă pe hirtie
însenmele vorbitoare ale veșniciei
însenmele înfrîngerii morții
însenmele de aur ale durerii

sub apele amurgului
cuvintele se sfîșie între ele
pe rouri de singe plutesc :
lebede ce ascultă respirația ingerilor

Vom hotărî că toate clipele-s eterne
Și vom hrăni mereu doar steaua-n care-am
ars.

Pe degete

Se-nnumeri pe degete, -nvățul dintii,
Tu să pleci nu mai poți, nu poți nici să rămii,
Ești copilul din ochi, jumătate te țîn,
Jumătate mai tragi la pămînt și mă-nchini,
Stăm ca-ntr-o fereastră-amîndoi, numai pînă
La poartă uneori și ne ducem de mină,
E-arătătorul e lance, vezi bine,
Stă-nfipțat și-n umbra și-n raza ce-o ține,
Iar scutul altcineva-l duce, se spală
De rouă pe el ca de o ceață-ancestrală.
Își curăță palmele, unghia, gura,
Ochii și-n tot ne ia pulsul, măsura.
Nu pot nici eu, nu poți nici tu să te dai
La o parte, din calea aceasta fără de grai,
Stăm ca-ntr-o fereastră-amîndoi și sub lege de
Taină-nvățăm număratul pe degete.

De părinți

Noi de părinți se vede că mai suferim
Noi uneori dăm poate prea puțin,
Ei dau totul, nu le-am mai rămas
Decît cite a stea și-aceea fără glas ;
Se uită fix în zare, s mai înceal
Și-aud doar lămpi de greieri prin pereți,
Este o duminică-n lor, dar cit de dreptă,
Ziuo cînd îi vedeam și-așteaptă,
Ca niște hărți sint, seara, chipurile lor,
Dar au și munți, au văi pe față care dar
Le-am tot atinge, noi, le-am netezi,
Dar ne luăm cu treburi peste zi,
Cad pe-o visare toți și vom da seamă
Numai cînd tată ni se va fi zis și mamă.

Pastel

Mai gîndim la hore, mai visăm la nunți,
Dinspre suflul, însă, numai nori pe frunți,
Se mai trag ferestre, mai pocnesc și uși,
Mai miroase-a frunză dar copacii-și duși,
Într-un nor, cum picurii, și-adumbriți apoi,
Îi auzi cum joacă, se petrec din noi.
Arde-un fulger, parcă-ar chîui și-ar vea
Rădăcini sub pleoapa casei să mai dea,
Niște vișini, parcă, un întreg sobor,
Scot fierbinți și aripi și vîpăi ce dor,
Cîtă vreme plopii ce-au albit se trag
Tot mai jos, prin aer, și tot mai către prag.

Este-o horă-o horelor — ce vastă !
Și-o nuntire-a nunților, din nunta noastră.

miresme
ce floarea-soarelui —
să răcolesc în nobila
umbră ce mă acoperă și mă reînțe
din flacăra ei ?

Aud pașii mamei — inalienabilă frumusețe !
o aud, o aud chiar și atunci cînd ea însăși
s-a scufundat
cu pumnul de semînțe în Floarea de Laur !
oh, clipă în care te „studiezi tu pe tine”
incitîndu-ți iar mustreaza pentru aceste
versuri melancolic-meditative
noduri-de-rouă : toamna le stringe-n
cochilia melcului-foc-imperial,
pentru a pluti pe valuri fără de moarte !

3
În goană sălbatică trece goimul prin frunza
mesteacănului,
peste acele pinilor, peste meri, struguri
și cade o altă ploaie și-acoperă cu mic
meteori

„urmele ce se îndepărtează”.
Tu spui, iubito : „urmează o lucrare de vis” !
Eu aștept să aflu întreg adevărul.

și tu de artă te apropii
ca un naufragiat de primul corp salvator
ca un prizonier de copilul
pe care niciodată nu și-l văzuse...
ca un fluture prin bezna
de lumina unei lămpi...

Elegie de august

— fragment —

Tremura mina scriitoare
precum un delfin în adîncul unei mări secate
făptura-ți întreaga tremură —
ca un enoriaș al rugului

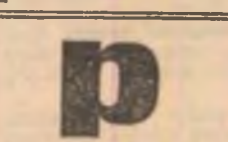
e arșiță de viață
e arșiță de moarte

uimirea și spaima :
neguroase liane
te învalăuie te pătrund

îngenunchezi pe întinderea manuscristului
grădina ta
Edenul artei tale ;

cuvintele-mi sint steaua polară a nopților
aziul meu de aur
gura mă doare și mă vindcă
în codrul de trandafiri al limbii materne

plastică

Prolifica pasiune

La Galerile municipiului București,
o expoziție ce reunește trei destine
artistice diferite. Două dintre ele —
Nicolae Gadonschi și Natalia Tofan
sint relativ bine cunoscute publicului,
prin marcante prezente anterioare în
diversele aule artistice ale țării. Cel
de al treilea — Mircea Taflan — se
afilă în postura de „debutant” pe si-
mezele unei săli „centrale” de expo-
ziții, desi, la rîndul său, este posesor
unei impresionante cărți de vizită în
lumea artei amatoare, unde s-a
afirmat în anii din urmă cu pregnan-
ță. Adevărul este că aceste trei pre-
zente artistice, așa cum ni se relevă
în actuala expoziție, se găsesc într-un
raport de consonanță complementară.
O viziune plastică limpezită de lumi-
nile candorii în perceperea realului
ni-i relevă, cel puțin pe Natalia Tofan
și pe Mircea Taflan, care expun pic-
turi, drept exponenți ai unei arte în-
țeleasă ca expresie a sincerității to-
tale. Naturl sensibile, ei se conver-
tesc ritualului creator cu sacra ofran-
dă a confesiunii. Ei nu ne dezvăluie
un anume orizont al existenței obiec-
tive, ci se dezvăluie, fiecare pe sine,
într-un proces de regărire a valorilor
spirituale ori afective (mai ales ace-
stea, se pare) ale ființei lor sensibile
și vibrante în oglindile eterne, dar
altcumva neutre, ale lumii inconjură-
toare. Să fim bine înțeleși, uleiurile
Nataliei Tofan, ca și pastelurile ori
guasele lui Taflan au o existență

plastică de sine stătătoare, cu reuși-
tele și scaderile proprii oricăror ex-
periențe creatoare. Dar dincolo de
canavaua mestesugului, de valoarea
tehnică a lucrărilor expuse, artistul —
folosind termenul generic — ne pro-
pune un pact spiritual, un cod de co-
muniune cu universul gîndirii ori al
simțirii sale artistice. Or, tocmai în
această privință, alături de Taflan
Taflan se distîng prin franchețea de-
plină a dicțiunii artistice, sfîdînd
aproape orice poncificat estetic. Pe
acest plan, selecțiile celor doi pictori
— ca să ne ocupăm de ei întîi — se
disting mai mult prin stil decît prin
rigoarea estetică. Convertirea, în sens
pictural, a realității nu se face prin
intermediul semnului plastic, decan-
tat pînă la neta individualizare, ci
prin filtrul, mult mai permeabil, mai
elastic al prelucrării sensibile a realu-
lui. Opțiunea însăși, pe care o prac-
tică artistul în exercițiul său creator
în interiorul lumii obiective în care se
situează, este o demonstrație a crezu-
tului artistic pe care-l urmărește. Drum
simplu și deschis oricăror șanse de
împlinire. Așa se explică înclinația
Nataliei Tofan către pictura mai elab-
orată, cu îndelung și repetat exerci-
țiu de atelier, în care se petrec — și
cu cîtă fericită uluiată pare să trăiască
cîtă artistă asemenea întîmplări ! —
încîntătoare schimbări cromatice. De
asemenea, în cazul lui Mircea Taflan,
este justificabilă preferința pentru

culorile de apă, mai directe, mai con-
forme structurii sale artistice.

În ceea ce îl privește pe Nicolae
Gadonschi, legile plastice orînduții
a lutului ars și glazurat constituie,
fatalmente, patul procustian al unei
imaginații creatoare febrile și prolif-
fice. Sigur, foarte importantă este
stăruința pe care creatorul, în acest
caz, o manifestă în plămădirea for-
mei. Sensul creației la Nicolae Ga-
donschi, ca și la alții asemîni lui, se
definieste prin asumarea unui atare
gest demurgic. Apă, lut și foc, iată
severa triadă materială ce guvernează
universul ceramistului ! Și Gadonschi
trăiește cu intensă sinceritate vecină-
tatea fertilizantă cu aceste elemente /
instrumente fundamentale ale lumii
materiale. Meritul principal, în ordi-
nea viziunii plastice pe care ne-o pro-
pune, constă în refuzul „cosmicizării”
al erupției abstracte a travaliului de
„Vulcan” modern, ce se vrea a fi.
Formele lui Gadonschi aglutinează un
univers domestic coerent, unde închi-
pura se supune în bună măsură
percepției accesibile, servind deopotri-
vă nevoii de frumos și de util. Glazu-
rile și intervențiile cromatice (pe
cânte și patero ori platurii, mai ales)
sint de o vigoare aproape primitivă.
Ca și geometriile decorative, incizate
sau aplicate, care evocă motive ale
ceramicii ancestrale din citabile ori-
zonturi eurasiene. Artistul merge
plînă acolo unde, sfîdînd tradiția sau
tocmai redescoperind unele tentative ale
ei, abandonează cîndva prematur, re-
naste tridimensional și în glazuri ene-
rgic colorate (cobalt, roșu, verde smar-
rad, galben, brun) o colecție (replacă
parodică, i-aș spune) de forme/plăma-
de ireale, dar posibile, descînsă parcă
dintr-un desfrîu baroc de mister me-
dieval.

Corneliu Antim

film

Rigoarea clasică

Urmare din pag. a 3-a

turi inutile, au o directete „aspră”, o sinceritate
adeoari brutală. Lumea țărănească, au-
tentică a romanului și proiectată cu fidelitate
pe ecran dezvăluind un univers de gesturi sim-
ple și esențiale care poartă semnele
mornite (personajul principal „pater familias”,
interpretat de Victor Rebengiuc ascunde în el
o permanentă revoltă, rezizorul a optat pentru
un Ilie Moromete mai puțin ironic mutînd
accentul pe tragismul psihologiei eroului).
Clasică este în roman și crearea tipologilor :
Ilie Achim, Miță, Paraschiv, Nicușor, Cocosăia,
Tudor Bălosu sint caractere distincte, ele fac
parte din epopeea satului fixînd în măsura
noastră din galerie de personaje memorabile,
aceste personaje apar pe ecran cu toate carac-
teristicile lor stabile conținînd o mitologie
„morometeană”. Episoadele filmului sint reali-
zate cu multă rigoare expresivă, rezizorul ne-
folosind efecte arbitrare sau calofonii de supra-
față, scenele au acea „claritate concentrată” pe
care Edgar Papp o atribuie stilului clasic (ocru-
nizarea amîntînd de viziunea similară a lui
Victor Iliu din „Moara cu noroc”). Ceea ce se
observă la o analiză comparată este că momen-
tele cheie ale prozei devin și pilonii de rezis-
tență al filmului prin marea densitate simbo-
lică : tăierea salcîmului — scena de un acut
dramatism, ca de altfel și scena premierii lui
Nicolae Moromete — discutiile din fața fteră-
rii lui Iocan, spectacolul călășului, relațiile
sătenilor cu aparatul fiscal, etc. Episodul sece-

rișului cu atmosfera prînzului țărănesc prile-
julește realizarea unei secvențe cinematogra-
fice de excepție. Iată un fragment din roman
în care putem admira concizia expresivă a sti-
lului lui Marin Preda redînd tulburător gestu-
rile hieratice ale țărănilor : „Se așezară toți
pe iarbă și femeia băgă vîtraul în capul
feștelui. Cînd scoase pîinea aproape că se
îmbătară. Privirile îi se lărgiră, chipurile îi se
făcură frumoase. Femeia se înclină, iar Ar-
meanca, fiul cel mare și Tușurlian își luară
pălăriile de pe cap. Femeia ruspe pîinea și le
dădu bucuți mari care în minile lor palpatăre
de dogoare și abur, parcă ar fi fost vie. Ince-
pură să mînce cu o lăcomie curată și recu-
leasă și timp de citeva minute nimeni nu scoase
nici un cuvînt”. Atmosfera autentică din această
secvență a romanului este transpusă „fără rest”
în limbaj cinematografic dovînd o profundă
înțelegere a universului creat de Marin Preda.
Faptul că scenariul a ocult unele episoade din
roman (discursul caragalesc al directorului
Toderici la deschiderea serbării școlare, consul-
tanțele medicului de plasă etc.) se explică prin
intenția rezizorului de a păstra numai acele
elemente care contribuie la sporierea tensiunii
dramatice a filmului. Imaginile operatorului
Vivi Drăgan Vasile participă, împreună cu teh-
nica de montaj, la crearea unei construcții so-
lide în care fiecare scenă capătă monumentalitate
și putere de simbol.
Inspirat de o capodoperă a literaturii noastre
contemporane, Stere Gulea a realizat un film
de referință pentru cinematografia românească.

POST RESTANT

nici frigul nu-l împiedică pe unii dintre corespondenții să ne trimită pic după pic, parcă neinteresează decât să ne scrie pur și simplu, fără dorința de a li se răspunde. E o detașare care ne impresionează atât de mult, încât ne întrebăm dacă este adevărată, ori numai interpretată ca un rol de gatare, pe scena rubricii, față de rolul celălalt, în opoziție, care ne prezintă un autor dezvădușat, care așteaptă o sentință și nu o simplă apreciere colegială din partea noastră. Cum se stie, dezamăgiriile, mai mari sau mai mici, nu ne lipsesc în viață, dar ele nu se pot opri să facem ceea ce credem noi să trebuie să facem. A scrie este totuși un angajament pe care îl ținem numai față de tine, și față de ceilalți și, ca orice angajament, trebuie să ai o motivație serioasă și nu: „...Așa că m-am gândit să m-apuc de ceva în care să ies din comun. Mărturisesc că nu sufer în nici un fel dacă nu scriu — totuși este un prilej de descărcare și în același timp de...? Bravă, timiditate întoarșă de dos, neîncredere, ori pur și simplu, veltarism inconștient? Ori poate toate la un loc. Pe noi ne interesează, în primul rând, cei care au scris în serios și pe urmă cei care doar doresc altceva decât să lăsa din comun, să corespundă cu o revistă literară, că e, mă rog, ceva... I-am invitat pe corespondenții noștri să ne trimită relații despre întâmplările cizude din viața lor sau a altora în vederea alcătuirii unei antologii. Degeaba, semnele din sânge, ca și cum n-am trăi decât în filele unei cărți, și aceasta melodramatic și sentimentală. Sau cum ni se scrie: „...mi-am pus iubita între filele unei cărți de dragoste. Și-a pierdut culoarea, și-a pierdut lumina, și-a pierdut viața. A rămas doar o amintire a unei iubiri dintr-o carte. — O carte pe care am scris-o ani de zile cu inima ei. O carte... Mă rog, toamna e anotimpul despărțirilor...”

IULIANA ANTONIE, București: Și dumneavoastră aveți personaje pe Miguel, Almeida, Ramon Mendez... Nu cumva vă plac farsele? Poate două fotografii sau una în grup ne-ar convinge de contrariu.

ALEXA PASCU, Fălceni: „E bine că iubii literatură. Dar nu e bine să rămâni în urma ei scriind așa... Dan privea spre Ana cu o răspunsă plină de încredere și bucurie, o față ușor ovală, peste care cobora un suris ca o primăvară în floare, ochii ca două măgele se mișcau vioi căutând parca ceva în jur; părul blond îl unduia pe umeri ca un lan de grâu mișcat de adierea vântului. Imbracat într-o rochie mox. Ana îl apărea lui Dan ca o zină din povești”.

CORNELIA BUNEA, Lugoj: În ciuda prezențării sprâncare pe care v-ați făcut-o, se pare talent. „Plecarea” ne-a plăcut mai puțin decât „Florice”, amândouă se desfășoară în mediul medical. Să înțelegem din asta că nu simțim de ați declarat că simțim? Ori poate v-ați însușit lumea medicală ca pacientă, așa cum unui bolnav ai obiceiul, după lungi internări, să li se substituie doctorilor, administrându-și singuri dozele. Ori cum, nu simțim departe de debut, așa că vă așteptăm cu interes și cu o fotografie.

MARIANA BODOLICA, Iași: Ne trimiteti, se pare, un ciclu de „Scrisori”. „Scrisorile” sunt frumoase ca scrisori particulare și nu ca texte de proză. Faptul că vă simțiți bine cu veioza verde aprinsă, cu o cafea aburindă și cu Chopin pe disc e o preferință personală. Unii îl preferă pe Brahms.

ORESTE MARTIN, Tigroviște: Prozele trimise prin curier sint mai slabe decât cele trimise prin poșta (Albe e chiar foarte slabă). Așa că rămânem în Brașov. Alina.

SINZIANA BĂȚIȘTE, Sălaj: Ați scris poezie, continuați; de proză simțiți încă departe. De altfel, începeți o „severță” chiar așa: „În seara aceea cireșul îl aruncă în singe pumni de lumină”. Rămâneți ce ați fost poezie.

ION GĂMĂNU, Timișoara: Am transmis poezile secției de poezie.

DUMITRU MATEI, Vasad: Am primit și a doua proză. Are doar... 36 de pagini! Ce facem? **ANA ALEXANDRESCU, Turmu Măcurele:** „Furtuna de iubire”, ce titlu! Mai gândiți-vă, și după ce vă gândiți bine, reveniți. Și nu cu asemenea reflecții: „Ana Karenina în scutul nostru? Și Karenin? Nimic nu-i umbrește tinuta de-a lungul timpului în literatură!”.

Iluzian Neacșu

P.S. Rugăm pe toți cei care ne scriu să menționeze pe picul rubricii „Post Restant”. Manuscrisele trebuie dictatologiate și nu se restituie.

COMUNICAREA ȘI STILURILE

Fenomenul stilistic românesc

Între eminenții cercetători ai realității literare și culturale românești trebuia să-l includem, înfaptabil, și pe Edgar Papu. Unghiul de atac, prin care el pătrunde, descrie și situează materia este stilul. Cărțile sale de acest gen, „Barocul ca tip de existență”, „Existența romantică”, „Apolo sau ontologia clasicismului” și un studiu inedit, „Gânduri despre manierism”, reunite într-un singur volum dau imaginea unui efort și a unei reușite critice impunătoare. Interpretarea stilistică a culturii românești nu este, desigur, o nouă. Lucian Blaga pune la contribuție, în „Trilogia culturii”, categoriile stilistice în edificarea sistemului său filosofic. D. Caracostea era interesat, prin indiosituri („Creativitatea eminesciană” și „Arta cuvintului la Eminescu”), de tipurile de creativitate literară, iar Tudor Vianu a produs analize stilistice aplicate („Arta prozatorilor români”) însă fără generalizări de aceeași pertinolență. Edgar Papu studiază aspectele stilistice cu o formă pluridisciplinară: teoretician și critic literar, critic și istoric de artă, filosof al culturii, Autorul reușește să unifice toate aceste discipline dintr-o metodă integratoare, fără discrepanță, deloc didactică sau uscat erudită, ci susținută de un vizibil patos al ideii și o distinsă expresie literară, ce fac mai persuasive considerările și ipotezele sale noavoare, în special asupra fenomenului stilistic românesc. Fiecare studiu din cele enumerate mai sus are ca scop un capitol mai mult sau mai puțin dezvoltat, consacrat ipotezelor românești ale curentelor respective: barocul, clasicismul, romantismul și manierismul. Cum despre prezența unui romantism și clasicism românesc nu s-a îndoit nimeni până azi, punctele mai nevralgice le reprezintă acceptarea ideii unui baroc și manierism autohton. Nu am să reiau dosarul barocului românesc în impunerea cărui Edgar Papu a avut un rol hotărâtor am să mă opresc numai la argumentele și dovezile sale. Precedată de lucrarea lui Dan Horia Mazilu, „Literatură barocă în Țările Române”, care era o riguroasă examinare de istoric literar, contribuția sa din „Barocul ca tip de existență”, „Puncte de reper pentru un baroc românesc” extinde cimpul de cercetare și amplifică perspectiva la aproape toate manifestările curentului: artele plastice (pictura murală, arhitectura, artele minore) și literatura. Păcat că, nici măcar la rediitarea, (câci între prima și această a doua apariție a studiului s-au tipărit câteva cărți însemnate în domeniu, cum este Școala de la Putna a lui Anne E. Pennington) autorul nu a avut în vedere și muzica din Țările Române în perioada barocă. Demonstrația sa ar fi fost și mai revelatoare asupra diversității și anvergurii barocului românesc. Dar ceea ce aduce nou Edgar Papu nu este doar abandonarea plurivalentă a fenomenului, ci mai ales concepția și modul de analiză. Neomind notațiile specifice ale manifestărilor autohtone, el supune barocul românesc care nu mai este privit doar ca o emanație sau un reflex a celorlalte exigențe ca în cazul analizei celui francez, italian sau spaniol. Categoriile entice și stilistice structurale curentului în viața apuseană sint aplicate cu suptete, nici vorbă, și variatului românesc care își dovedește astfel substanțialitatea și consistența. Caracterul avansat al ipotezei este posibilă a unor premise baroce prin pictura murală bisericăscă din Moldova la începutul veacului al XVI-lea, un avans de câteva decenii față de Occident. Referindu-se la acest proces E. Papu notează: „Noțiunea de «baroc» nu se află invocată în-

Edgar Papu

implicitor, adică fără o pertinentă reflectare asupra ei. Într-adevăr, ea se vede însoțită de atâtea trăsături ce o caracterizează esențial, cum ar fi noțiunile de „revărsare” de „extravertire”, de „aspecte exesive” în al doilea rând, acest fenomen — existent la noi — apare situat dintr-o primă analogie cu „Contrareformă din Apus” ca un „zăgaz împotriva reformei”. Unul din mobilele marelui moment al barocului apusean se află, deci, surprins aproape de același timp și pentru noi, cu singura diferență a unei defensive ortodoxe împotriva mișcării reformiste. Dar în fond, este tot un mijloc de apărare prin strălucirea „revărsării” și „aspectelor exesive”. „Ia, mai mult decât altă, noi dispunem și de un prea evident avans față de Occident. Dinadins am notat aci anul 1530. Pe cîtă vreme în apus creațiile artistice iesite din spiritul contrareformei își face apariția abia în a doua jumătate din veacul al XVI-lea, în Țările Române ele se ivesc cu mult înainte”. Autorul procedează la o dublă focalizare; obiectivarea barocului românesc ca analiza lui internă și includerea și raportarea continuă în și la cerul european al cuvintului. Corespondentul ca anvergură și valoare în literatură îl află Edgar Papu în „Invățăturile lui Neagoe Basarab, operă de „anvergură” dacă mi se permite expresia barocului. Scrisă în plină epocă renascentistă, ea conține, așa cum strălucit demonstrează criticul, puternice elemente anticipative baroce. Miron Costin și Dosoftei sint și ei analizați pe cîtă cîteva cărți însemnate în domeniu, cum este Școala de la Putna a lui Anne E. Pennington) autorul nu a avut în vedere și muzica din Țările Române în perioada barocă. Demonstrația sa ar fi fost și mai revelatoare asupra diversității și anvergurii barocului românesc. Dar ceea ce aduce nou Edgar Papu nu este doar abandonarea plurivalentă a fenomenului, ci mai ales concepția și modul de analiză. Neomind notațiile specifice ale manifestărilor autohtone, el supune barocul românesc care nu mai este privit doar ca o emanație sau un reflex a celorlalte exigențe ca în cazul analizei celui francez, italian sau spaniol. Categoriile entice și stilistice structurale curentului în viața apuseană sint aplicate cu suptete, nici vorbă, și variatului românesc care își dovedește astfel substanțialitatea și consistența. Caracterul avansat al ipotezei este posibilă a unor premise baroce prin pictura murală bisericăscă din Moldova la începutul veacului al XVI-lea, un avans de câteva decenii față de Occident. Referindu-se la acest proces E. Papu notează: „Noțiunea de «baroc» nu se află invocată în-

Paul Dugneanu

Romantismul — istoricitate și regenerare

La apariția cărții lui Edgar Papu „Existența romantică” (1980), publicat în „Ateneu” în mai doi articoli, „Resurrecția romantismului?” (nr. 134, decembrie, 1980), în care, după ce remarcăm nouătea de viziune a abordării marelui curent cultural european, încheiam și cu o nedumerire, care privea subordonarea, exclusivă, a visului eminescian față de romantism, care nu poate fi redus la „imobilitatea” vegetală a ființei, Marii poezi, conchidem acolo, scapă strictelor încadrări în scoli și curente literare. Cu acest argument, observăm, atunci, în finalul eseului: „Si ne întorcem la mai vechea observație călănescă din Cluj, romantismul, baroc și aceste trei ipostaze fundamentale ale spiritului nu se găsesc niciodată în stare pură”. La o nouă lectură, prilejului de apariția la un loc a contribuțiilor lui Edgar Papu privind barocul, romantismul, clasicismul și manierismul, sub titlul „Despre stilul Ed. Eminescu, 1987”, constatăm înfinști că poziția estetică a criticului este aceeași, de o coerență imbatabilă în sistemul de referință pentru care a optat. Ne-am dat seama că invocarea referențialului călănesc este inadecvată, întrucât G. Călinescu vorbea, mai degrabă, despre stilurile colective în perspectivă celor individuale, deoarece numai la acest nivel se depășește „puritatea” constituivă a unei forme stilistice paradigmatică, ducind la unicitatea personalității artistice. Gîndul ne-a fost conștient în buna măsură, altminteri, în 1988, de însuși Edgar Papu care ne-a mărturisit într-un interviu, din „Ateneu” (nr. 71986): „G. Călinescu a făcut o explicabilă confuzie între temperam și stil. Negreșit că există unele cazuri în care vreo două-trei stiluri apar laolaltă, conștient sau nu, dar acestea sunt excepție, pentru a se transforma în fenomen cu caracter general. Iuzia că faptul ar fi general valabil se doarește, așa cum am mai spus, confuziei temperamului cu stilul. În acest sens, oprită de faptul că unele opere sunt exemple pozitive. Bunăoară, în muzică, la Bach, există, într-adevăr, o distincție între temperamentul său clasic și stilul baroc, pe care-l profesază. În poezie, există numeroase asemenea combinații, care dau luzia că ar coopera doi factori: conștient și inconștient. Așadar, în muzică, Racine este numai clasic, deși vedește trăsături de temperam romantic”.

Aceste precizări sint absolut necesare pentru a înțelege corect viziunea lui Edgar Papu asupra stilurilor colective și ele vin să reînfrumusețeze obiectivarea și includerea acestora care și-au însușit paradigme stilistice de felul celor călănesce. Departe de orice eclecticism mi se pare că structuralismul propus de Edgar Papu consoanează cu acela al lui Piaget (cît puțin prin sugestia unui „conceptualism spiritual”), iar în domeniul strict al ideilor estetice este o punte de legătură spre ideologia lui Adrian Marino. Argumentul forte e ceea ce vom numi „puritatea” stilurilor, echivalență — dar în alt plan — a autonomiei ideilor din ideocritică. Deosebirea temelială între Papu și Marino e că primul nu se dispensază nici o clipă de opere, ci apelează la ele permanent, pe cînd la al doilea ideile capătă o existență autonomă.

În altă ordine a lucrurilor, principala merit al lui Edgar Papu e că nu face un simplu inventar — fie și într-o perspectivă istorică și dialectică — al trăsăturilor dominante ale stilurilor, cum se întîmplă la mulți predecesori sau la unii „tematiști”, ci întenează o ontologie a stilurilor. Constatăm că aici a intervenit forța creatoare a interdisciplinarității. Edgar Papu face parte din șpeța marilor de gânditori care nu se limitează la un unic domeniu, înțitarea în alte ramuri ale științei, culturii, în genere, s-a dovedit a fi decisivă, din logodna acestora cu estetica ultimă timpului obiectiv. Aversivitatea criticilor și esticienilor față de știință nu-l deșit pragăa criticii și esteticii. Principala e ca, în demersul său, cercetătorul să nu depășească domeniul esteticii: este exact ceea ce izbutese exemplul „Edgar Papu” — aparent surprinzătoare apropiere dintre cele trei stiluri — romantism, clasicism, baroc — și cele trei regnuri — vegetal, animal, mineral. Propriu-zis, este vorba de o „descoperire”, impusă de fapte, nu de o silire a literaturii să intre în patul procuștan al conceptelor. Indrăzneala privirii lui Papu a

șocat, firește, de unde și posibilitatea răstălmăcirilor, care mai puțin interesează aici. Ieroneșul stilurilor a sesizat cizuda simetriei dintre noțiunile pe de o parte, și biosferă și nivelul mineral al ființei, pe de alta. Edgar Papu n-a încercat să răspundă la întrebarea de unde vin tulburătoarele similitudini, fiindcă nici nu și-a pus, deocamdată, o asemenea întrebare. S-a mulțumit ceea ce nu-i puțin — cu desfrîmarea tulburătoarelor corespondențe dintre starea vegetală a naturii, spre exemplu, și romantism. Misterul formelor vegetale este similar cu acela al formelor romantice specifice noostre. Rămîne în sarcina urmașilor să dezlege taina consonanțelor cosmice care își dizvăluie tot mai mult prezența în cele mai diverse sfere ale realului. Înci o nouă întemeiere a concepției noastre despre cultură devine posibilă.

Să relevăm că unul dintre marile ciztiguri ale „consomanțismului” cultivat de Edgar Papu e că pune capăt vechilor credențe că universul romantic ar fi al „evaziunismului” din real (cu exaltarea visului, cu „paseismul”, refugiu în mit etc.), din simplu și fundamentalul motiv că romantismul este un mod de existență, niciun evaziunism. Apoi, printre formele deschise ale culturii romantice este singular. Reducția la natura vegetală îl permite autorului să fie optimist în fața posibilității de a se scria morfologia acestui stil, știind că mulți cercetători s-au arlat sceptici în această privință. Demonstrația este convingătoare, deschizând perspective noi de abordare a fenomenului cultural romantic. Pentru Edgar Papu, romantismul face figură aparte și în alt sens. Dacă barocul și clasicismul, de pildă, au apărut repetat în istoria culturii ori de cite ori s-au ivit condiții, romantismul este o apariție unică, înzise, veni al complexității lui. Rădăcinile sint un anume „continuu”. Stare muzicală de neconfundat cu muzicalitatea și muzica, ceva de ordinul dorului românesc sau al Stimmung-ului german. „Starea muzicală” romantică este, desigur, veche cît și filinta emanață, dar n-a găsit decît tîrziu condiții să se cristalizeze într-o formă plenară și, deci, într-un stil. Înci „infiltrări” romantice au existat în stilurile vechilor culturi, însă numai ca statut de „anticipare”. Romantismul propriu-zis, apreciază Edgar Papu, n-a apărut decît în momentul său istoric bine stabilit. Numai atunci omenea a încercat pentru prima dată emanciparea deplină și absolută a tuturor funcțiilor sale psihice” (p. 389). Criticul contrazice, astfel, opinia unor gânditori ca Al. Philippipe sau Etiennele care descoperouă romantismul în poezia franceză de pe la 1600 sau în lirica antică a Chinei.

Dacă în cazul romantismului european, Edgar Papu s-a străduț să găsească „numitorul comun” al tuturor variantelor de romantism — „reducția” la natura vegetală, în vis, în stare, în folei, istorie etc. — pe același fond, criticul va schița, în final, un sumar portret al romantismului românesc prin ceea ce-l particularizează. Între altele, se explică de ce la noi romantismul coexistă cu clasicismul și se subliniază că în cultura românească, dintr-o parte, este mai durabilă suprastructura de la pașoptiști și pînă la N. Iorga și M. Sadoveanu. E o „longevitate necunoscută de nici una dintre culturile apuseane”. (p. 391). Interesant că același lucru se petrece și cu clasicismul românesc, în vreme ce în alte culturi europene din secolul nostru se descoperă două variante de „pseudo-clasicism”. Care e vitorul celor două forme ale culturii, aparent cele mai „anacronice” pentru veacul nostru? În pomenitul interviu, Edgar Papu, își exprima speranța, ca alături de Mircea Eliade, într-un „revirament” clasicismului românesc, să apară o nouă configurație, pe măsura timpului nostru, după cum o atestă și literatura noastră de azi. Astfel, romantismul, din „apariție unică”, are șansa reiterării, ca și alte moduri de existență spirituală, în forme care se nasc peste tot în lume și asupra cărora e încă prematur să ne pronunțăm.

Theodor Codreanu

A APĂRUT:

ISTORIA NEELICILOR (Mărașii estivali)

DIN CUPRINS:

- PAGINI DIN ISTORIA EROISMULUI ROMANEȘC
- EPOPEEA NESCRISĂ 1916-1919 • ANTOLOGIA „LUCEAFĂRUL” • PRIMA ATESTARE SCRISĂ A LIMBII ROMANE • O FRANȚĂ LA DUNARE • CIT DE BIZANTINA ESTE CILUZIA ROMANEASCĂ • RĂZBOIUL STELEOR — IMAGINAȚIE ȘI REALITATE • MISTIFICARE SAU ENIGMĂ ISTORICĂ • MIRAJUL HOLLYWOODULUI • LEGENDA LUI BRUCE LEE • COȘMARUL RĂZBOIULUI DIN VIETNAM • UN IMPERIU CLANDESTIN • IMBLINZIREA SIDI • MAPAMOND • METAMORFOZELE UNUI PERSONAJ MITIC • CINE A FOST DRACULA? • BĂRBAT SAU FEMIE? • SFINX • DOMINO • CUVINTE INCRUCIȘATE

CUMPĂNĂ AȘCHII

I. La pitagoricieni, numărul cu soț reprezintă infinitul, iar cel fără soț — finitul. Dacă echivalăm infinitul cu perfecțiunea și cu bucuria iar finitul cu contrariul lor, versurile lui Eminescu: „Pe lângă ploaia fără soț / Adesea am trecut / exprimat ceva din experiența dureroasă a imperfecțiunii, cu o precizie trimiteri simbolică.

II. „Brat molatec ca gîndirea unui împărat poet” poate să se referă la împăratul filozof Marcus Aurelius. Dacă așa stă lucrurile, una din căile care duc spre Glosă este gîndirea acestui stoic roman.

III. În clipele de sănătate, cînd senzorii sint mai puternici, lumea e mai clară; și totuși, cu cit ne apropiem de moarte, cu cit sănătatea scade, avem pretenția să spunem adevărul.

IV. Cunoașterea inductivă este apoteotică.

V. Și soarele rămîne la osînda sa.

VI. Adine și înalt. Statistica poate calcula, comparativ, proporția utilizării lor în diverse contexte. Ceea ce era considerat „înalt” putea fi contaminat de social (stil nobil). Prin înălțimea unui discurs se poate înțelege distincția lui, mai mult forma, iar prin adîncime — gravitatea lui, mai mult conținutul. Iată de ce, un text înalt este altceva decît un text profund, desi ele stau pe aceeași verticală. Spiritul e înalt, materia este profundă; admirație și respect.

VII. Eminescu. Luceafărul. Chrisipp spune că stelele sint filințe vii.

VIII. Cînd ceva compus are armonia lucrului simplu, atunci putem vorbi de frumusețe.

IX. Incordarea creează ritmul, destinderea este o cîmpie perfect plană, mentală, atocuprinzătoare.

X. Intuiția înțiește după cunoașterea prin identitate, prin nemijlocire, este gîndire rapidă care „arde etapele”. Dragostea și arta au păstrat nealterată această formă de cunoaștere.

XI. Două tipuri de comunicare: comunicarea prin bucurie, comunicarea prin suferință; una se rezolvă în grădini, alta în spitale.

XII. Nici o înclinare, spune verticala. Cîna-men, cîna-men, dacă nu ne înclinăm puțin, nu putem cere nimic, răspunde Democrit.

XIII. Adevărații inițiați sint cei care iau lucrurile „Ab întio”, pe cale istorică. Tipatul noului născut este cîntecul vesniciei reînnoțeri a tuturor lucrurilor. Cînd societatea, grăbită, uită de memoria ei, natura „inițiază” copilul prin naștere și are grijă să ia lucrurile de la capăt.

George Alboiu

P.S. În „Luceafărul” de simbata trecută, la rubrica „Așchii”, pe rîndul tipografic 23, se va citi movens.

JAMES CLAVELL

SHOGUN

AMBUSCADA

bit. După o vreme Blackthorne se ridică, încercând să meargă puțin, dar conducătorul samurai îl spuse: „Tye” și-i făcu semn să aștepte.

Cîrind samuraiul se întoarse cu patru oameni-kaga, pe jumătate goi, cu letica-hamac. Samuraiul îl arătă lui Blackthorne cum să se așeze și cum să se țină de cureaua ce atîrna de mijloc.

Convoiul se porni din nou. Cîrind Blackthorne își recapătă puterea și-ar fi mers iar pe jos, dar știa că era încă slab. Trebuie să mă odihnesc cît de cît, gîndi. N-am nici o rezervă. Trebuie să fac o baie și să mîncine ceva. Hrană adevărată.

Acum urcă niște trepte largi, care făceau legătura între două străzi și intrară într-o nouă zonă de locuințe, la marginea unei păduri adînci, cu pomi înalți, străbătută de aie. Blackthorne găsi teribil de plăcut să fie în afara străzilor, să simtă iarba moale, bine îngrijită, sub picioare, poteca șerpuită printre copaci.

Cînd erau adine în pădure, un alt grup de vreo treizeci și ceva de uniforme gri se apropia, venind-le din față, de după o colitură. Ajutîndu-l pe el, se opriră și făcu cîntecul de saluturi între căpitani lor, toți ochii se întoarse spre Blackthorne. Urma un turent de întrebări și răspunsuri și apoi, cînd noul soț începură să se regroupeze și plecă, conducătorul lor își trase sabia calm și-i înjunghie pe conducătorii samuraiilor lui Blackthorne. Simultan, noul grup se aruncă asupra celorlalți samurai — însoțeau pe Blackthorne. Ambuscada a fost așa de bruscă și așa de bine organizată, că aproape în aceeași clipă toți cei zece samurai în gr erau morți. Nici unul n-a avut timp măcar să-și tragă sabia.

Purtătorii de palanchin erau în genunchi, înspăimîntați, cu frunțile lipite de iarba. Blackthorne stătea lîngă ei. Samuraiul-căpitan, un bărbat solid, cu un pînă pronențat, înălțat, stîncelele făcînd capăt și poteci — eliași stringeau săbiile oamenilor morți. În tot acest timp, nimeni nu-i dădu absolut nici o atenție lui Blackthorne, pînă ce el începu să se tragă înapoi. Imediat căpitanul strîeră o comandă, ceea ce însemna clar să stea unde se află.

La o altă comandă, toți acești noi soși, în uniforme gri, își scoaseră chimonourile-uniforme. Dedeșub era un talmeș-balmeș de haine petice, multicolore și chimonouri vechi. Toți își puseră mâinile pe care le aveau deosebit de gre. Un bărbat adună uniformele gri și dispără cu ele în pădure.

Trebuie să fie bandiți, gîndi Blackthorne. Pentru ce altceva măști? Ce vor de la mine?

24 OCTOMBRIE 1987

În românește de Doina Cerăceanu

romuz VIATA LUI SAMUEL BELET

FRAGMENT

ma numesc Jean-Louis-Samuel-Belet, nascut in Praz-Dessus, la 24 iulie 1840, din Urban Belet, plugar si Jenny Gottret, nevasta lui, precum se poate vedea din actele mele...

nevoare, altfel ai fi cazut in sarcina familiei si cind ai demnitare tu-ti prea place asa ceva. Ma intreb: „Am dreptate?” Dau din cap in semn de incuviintare...

— Sa-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Dar sa o si luse inainte cu pasi mari, fara sa se mai intoarca. Sigur nu mai eram un bieteas, si apoi greutatea pe care le aveam de invins in viata, mama mea si cu mine, ma maturizaseră de timpuriu: totusi o iau la fuga, o ajung si-i spun: „Sint sigur ca s-a intimplat o nenorocire”. Si cum doamna Blanc continua sa tacă, pricep pe data de „mama!” si fara s-o mai iau in seama mă pun pe fuga.

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Casa noastră, la celalalt capăt al satului. Primul lucru pe care îl zăresc în fața casei este trăsura medicului. Un decar vopsit în galben, potovantul cu șorțul lui de piele și cu mincișile sufletește până la umăr. Tinea calul de hături, fiindcă acesta era cam agitat, Zărandu-mă, plecă fruntea; și mai erau vreo cinci, șase persoane în afară de dînsul, cu toții tăcuseră. Iar cei care stăteau în dreptul porții se dăduseră la o parte. Eu continuam să alerg. Năvălîm nu-i dădu prin gînd să mă oprească. Pătrund în casa ca nebun: pe mama o găscem culcată în pat.

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Nu era dezbrăcată, doar la piept rochia avea nasturi desfăcuți. Lingă ea stătea doctroa îmbrăună cu două femei, cu toții se aplecaseră asupra ei, iar medicul ținea în mînă un șervet umed cu care îi freciona templele, apoi începu s-o lovească peste obraz cu marginea șervetului. Mama deschise atunci ochii și oftă îndelung, după care întepi. Avea virful nasului alb de tot și buzele livide; imi amintesc, de asemenea, de parul ei, fiindcă deobiceai era pieptănat, iar acum zăcea în dezordine pe pernă. Ea deschise ochii, însă imediat îi închise, n-avea deloc aerul că m-a recunoscut. Stăteam lingă ea în picioare la marginea patului.

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Nu știam ce să spun: simțeam nevoia unui răgaz pentru a-mi limpezi gîndurile. Dar iată că deodată mama se lăsă pe spate, apucă cu ambele mîini colțul pernei, nu-i dă drumul; totodată trupul ei se săliă sub cearceaf. În aceeași vreme în pieptul ei se aude ceva de parcă baziul unei finții s-ar goli. Încep să plîng.

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Medicul se întoarce și zice: „Ce caută aici acest bieteș?” Mă apucă de-o mină, una din femei de cealaltă, și mă scot afară. Nu știam cum să mîne.

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Doar că în după-amiaza zilei mama murea iar două zile după aceea o înmormintam. Pe cînd reveneam de la cîmîtur, unchiul meu (era un frate de-al tăii, se numea Julien Belet; iar bucatăria era plină de oameni care mincau și beau) se apropie de mine și imi spune: — Vino pină în spatele pălăuului. Mă chema ca să fim singuri. Mă duc.

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Unchiul era înalt, uscățiv, mustăcios. Era îmbrăcat după moda epocii, gulerul hainei îi ajungea pină la urechi, strîns în talie haina cădea în cuce pe sale. Stătea puțin aplecat ca să-mi vorbească: eu, dîmpotrivă, eram obligat să-mi înalț capul. O furcă veche era rezemată de zid cu dinții spre noi. Unchiul imi puse mîna pe umăr. Imi spuse: „Ascultă cu atenție Samuel...” Eu însă, imediat începu să plîng.

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— De două zile plîngeam fără să mă pot opri, afară doar de clipele cînd mă străduiam să uit; parcă aveam două puncte cu apă în două ochi, care mereu trebuiau să se golească. Unchiul mă privi cu severitate. — Cu ce te ajută plînsul tău? — Și cum adînc rușinat încercam să-mi înghit lacrimile: — Hai spune-mi!

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Tăceam ca deobiceai. — Auzi, vrei să-mi răspunzi? Ești de-acum băiat mare, ca să știi cum să te porți. — Și o ia din nou de la început: „Imi spui?” Atunci, cu prețul unui efort, zic printre două suspine: — Nu ajută la nimic. — Păi vezi, spuse el, dacă vrei, se poate. Și acum hai să discutăm. Mă ascultă? — Fac semn că da.

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

— Ei bine, trebuie să știi că eu am primit încrederea în vechea asupra intereselor tale, numai că devine năe în regulă cu ele. Există pămînturile și casa, dar sint ipotecate. Cu suma pe care o vom obține din vînzarea lor, abia vom avea cu ce achita ipotecile. Din fericle este la vîrstă cînd poți să-ți cîștiști singur cele

— Si-a intimplat ceva? Nu stiu. Doamna Blanc a venit sa te cheame. Doamna Blanc era una dintre vecinele noastre. Acum ma astepta pe coridor. O priyesc si imi pare ca are si ea un aer ciudat; mi se face frica; intreb din nou: — Doamna Blanc, s-a intimplat ceva?

stăteam în jurul mesei pe lingă Recordon, nevastă-sa și savoiardul, doi servitori, o slujnică și cu mine: cu alte cuvinte, eram șapte cei care muceam în acel moment la fermă, cînd brusca rose se deschise și intră o doamnă corpulentă, roșie în obraji, plină de importanță, bine îmbrăcată, avînd la gît un ceas de aur prins de un lanț ce-i trecea pe după gît de două ori.

Lirică din R.D.G.

STEPHAN HERMLIN

Sonet

In greua strategie de scandare a poeziei, cum tot cern cuvinte: n-a fost cuvint fără iubirea, care prin flacăra și ger m-a dus-nainte.

cînd nu era văzută, știau că toțuși este, unde vorbeau de ea, și spaima dispărea, tîind cu drumu-noaptea, ducea lumină, veste.

Ei nu se vor mai revedea

Cînd fraga în sevă dogoare vom fi împreună mereu, cînd mările-or curge mai clare vom fi împreună mereu, cînd trec aiți ucigători vom fi împreună mereu, de-s grauri pe-amurg călători vom fi împreună mereu, pe care-am avut-o odată, vom fi împreună mereu, cînd o să-ți descopăr pe gură (că-mpreună fi-vom mereu) veste de dor și de ură. Vom fi împreună mereu, nimic în zadar n-am trăit vom fi împreună mereu pe-al vîleji drum porvînit vom fi împreună mereu în lumină, la piine și vin împreună mereu o să fim.

Provocarea zilei

Spune tu, grai al poetului, mai amărul decît tu, glas de zî, flaut de noapte, zbor nesfîrșit al unor nedescifrate inarpete, rătăită minune, spune strigătul și tăcerea, setea și vasul sorbit incit, deși orb, să priveșc, incit într-o

Nike din Samothrake

In fața noastră treple fără sațlu. Cum marmura piciorul n-l consumă! De piatră ne simțim. Ulțim de spațiu și neze, prinși de-a nopții alba hună.

Zborul porumbiței

Ah, dar furtunile hobindu-se-n văzduh cu munții uriași de-amenințări, le-a rupt ea fără teamă și fosnitor-i dub, le-a împărțit din aripi ea pe mări.

Ce ne-a împins mai sus? Robla-i grea și ochiul, talpa doar urmează-n cale, cum calcă piatră sîngerînd și-n loc n-ar s'ia și cum, cu tot urcușul, ne prăvale.

Revista străină

DUPĂ MOARTEA LUI DOROTHY SAYERS și a Agathe Christie, P. D. James a rămas reprezentanta cea mai autorizată a romanului polișt englez...

O dată doar privirea se ridică: vin grozăvil? Așa spun în cuvintele? Așa...! Adîncul nostru se despîcă și-n două aripi nesfîrșit se-nține.

Intodeauna ceru-a fost scris sub nori cu ea,

Avîntul treptelor în noi se-ncinge. Zeița l-o furtună: vom invinge! Louvre, Paris, 1942.

Intodeauna ceru-a fost scris sub nori cu ea,

Intodeauna ceru-a fost scris sub nori cu ea, Grete Tartler

DIN LIRICA TURCĂ

REFIK DURBAȘ

Refik Durbaș este unul dintre cei mai talentați poeți ai tinere generații din Turcia. Născut la Erzurum, absolva Facultatea de Limbă și Literatură Turcă a Universității din Istanbul. De mai mulți ani lucrează la cotidianul de mare tiraj din Istanbul, „Cumhuriyet”.

Adresa

Nu scrieți greșit numele primăverii! Ca și cel al iubirii, durerii și morții chiar dacă nu-i aflați adresa în caerul vremii. Nu scrieți greșit numele primăverii! Ca să înțelegă și să alba aripi în sufletele voastre speranța, credința și dragostea.

În românește de H. Zalis

Imagine 1

Cocorii soșii odată cu adierea zorilor au plecat fără să lase urme. A rămas doar un petle de cer. Numai culoarea dăruită de ei adierii mă mai tulbură...

Imagine 2

Viata mea e o fereastră pe al cărui prag vezi strîng porumbelii. La sireașina ei au înflorit dragostea și tuberozele.

Atunci...

Pasărea e ca o floare speranța ca marea de azur înima ea o pădure. Nu se mai întunecă ies la lumină zilele negre cînd omul e lingă om.

Speranța

Dorul meu e umbra sacliei în oglinda apei. Nu las să se usuce ramurile ei.

Nume

Am scris numele tău vînturilor albe izvoarelor cristaline, mușilor înțelepți, iubirilor și speranțelor de azur. Nu mă dedica unei suferințe fără de margini.

Traducere din limba turcă de Erem Melike Roman

SPORT De la lume adunate...

Ce se întîmplă în campionat este de vis. În afara celor două „mari”, Steaua și Dinamo, care întinse titlul, toate celelalte „mici” nu-și doresc altceva decît să scape cu fața curată din această „incurătură” care este retrogradarea. Iată, nu mai departe Otetul Galați (locul trei), care, orice s-ar zice, nu și-a dorit și nici nu-și dorește altceva decît să-și facă slăgul în „4”.

Dar să lăsăm fotbalul nostru să-și facă de cap și să ne aducem aminte că mai sint și alte sporturi despre care merită să scriem. Boxul, de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu s-au văzut mari valori, vîitori campioni europeni, mondiali și olimpici. Boxerii noștri se bat prea mult cu cei din țară, în special cu cei din România, ca toți bătușii, este suficient să dai de unul care lovește mai tare sau te trimite la prins muște și adio carieră internațională. Ce ne-a impresionat însă la această ediție a fost alt curajul de exemplu, are noi campioni, majoritatea de la Steaua și Dinamo (nefiind de la Steaua, Gol urmează să devină repede stelist după victoria lui la Mihăilă) Din pădare, însă, nici la această ediție cu două-trei excepții, nu